

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climata

107

Director fondator: Ion Iancu Vale

literare

Anul 11

Director editor:

iulie-august 2018 prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Picnic

PICNIC

Victor Molev

Climate literare

Semnează în acest număr

Marin Sorescu/ Poeme...3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ În căutarea adevărului...4
George Toma Veseliu/Dumitru Copilu Copilin...6
Dragoș Niculescu/ Poeme...8
Heidi Simon/ După noi potopul...9
I.I. Vale/ Scurt excurs cultural...10
Mihai Merticaru/ Dragostea miracol unic...11
Dorel Shor/ Economie de piață...12
Dan Teodorescu/ În nopțile cu heruvini sălbatici...13
Al Florin Țene/ Motivul icoanei în literatura română...14
Magdalena Brătescu/ Dido și Aenas...16
Doina Andronic/ Poeme pentru fiul meu plecat...17
Ion Iancu Vale/ Sub teroare...18
Adrian Botez/ Sumbre gândiri...19
Colaj liric/ ITHACA...20
Anton Gagiū/ Întâmplări de la graniță...22
Gabriel Dagnea/ Poezia care „produce” și poezia...24
Ioan Hobana/ Altcineva răsfoiește cartea viții noastre...25
Ion Teodor Palade/ Caiet de școlar...26
Daniel Ioniță/ Cum se scrie po-e-zi-e...27
Irina Lucia Mihalca/ Poeme...29
Ohara Donovetsky/ Ipostaze ale feminității...30
Rodica Botan/ Pe vremea când umblam pe jos...31
Daniel Corbu/ Teodor Dume...32
Liviu Comșia/ Note de lectură...33
Lelia Mossora/ Poeme...34
Gheorghe A. Neagu/ Tristețea lui Dumnezeu...35
Aurelia Corbeanu/ Prozopoezie...37
Elena Buică/ Schimbarea e singura constantă...38
I.I.Vale/ Lansare de carte la Ordinul Arhitecților...39

INFO CLIMATE

Coperta 1

*„Picnic” de Victor
Molev*

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI
RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022)

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.
Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel,
Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova,
Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca
Colegiul redacțional: Anton Gagiū, Emil Stănescu, George Piteș,
Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Romulus Gandy Georgescu,
Florea Turiac, Gabriel Mihalache

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Giju, Dimitrie Grama, Maximca Gras, Mirel Horodi, Djamel Mahmud, Menuț Maximinian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LANOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

Fresca

În iad păcătoșii
Sunt valorificați la maximum.

Femeilor li se scot din cap,
Cu o penseță,
Clamele, agrafele, inelele, brățările,
Pânzeturile, lenjeria de pat.
După aceea sunt aruncate
În clocotul unor cazane,
Să fie atente la smoală,
Să nu dea în foc.

Apoi unele
Sunt transformate în suferințe
Cu care se cară la domiciliul
dracilor pensionari
Păcatele calde.

Bărbații sunt și ei folosiți
La cele mai grele munci,
Cu excepția celor foarte păroși,
Care sunt torși din nou
Și făcuți preșuri.

Nudism

Car nămol cu o căldare
La femeile care fac nudism.
În tinerețe aveam o părere mai bună
Despre femei;
Dar trebuie să facă cineva
Și treaba aceasta.

Ele nu se mai feresc de mine
Mă numesc „cel care aduce nămol”
Și-și văd înaintea de nudismul lor.
De fapt, eu nici nu le mai bag
în seamă,

Le numesc „femeile care se înămolesc”
Și mă gândesc la ale mele.

Uneori mă apucă din senin
O poftă grozavă de înjurat.
Dumnezeii tăi de viață
De tinerețe
De bătrânețe
De fericire
De iubire
De căsătorie
De ideal.

Toți acești dumnezei
Se prefac în nămol de bună calitate.
În orice caz, femeile îl găsesc
foarte bun
Și se ung cu el.

Adam

Cu toate că se afla în rai,
Adam se plimba pe alei preocupat și
trist

Pentru că nu știa ce-i mai lipsește.

Atunci Dumnezeu a confecționat-o pe
Eva

Dintr-o coastă a lui Adam.
Și primului om atât de mult i-a plăcut
această minune,

Încât chiar în clipa aceea
Și-a pipăit coasta imediat următoare,
Simțindu-și degetele frumos fulgerate
De niște sâni tari și coapse dulci
Ca de contururi de note muzicale.
O nouă Evă răsărise în fața lui.
Tocmai își scosese oglinjoara
Și se ruja pe buze.

„Asta da viață!” a oftat Adam
Și-a mai creat încă una.

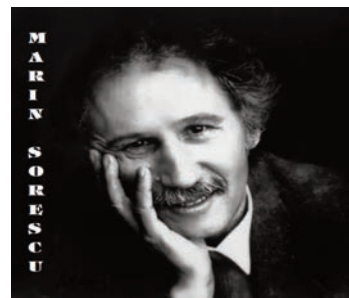
Și tot așa, de câte ori Eva oficială
Se întoarce cu spatele,
Sau pleca la piață după aur, smirna și
tămâie,
Adam scotea la lumină o nouă cadână
Din haremul lui intercostal.

Dumnezeu a observat
Această creație deșănțată a lui Adam.
L-a chemat la el, l-a sictirit
dumnezeiește,
Și l-a izgonit din rai
Pentru suprarealism.

Adiacente

Adiacentele la ce-am de spus
Erau acolo și acuma nu-s,
Ia-le de unde nu-s, adiacente,
Căci nici în gușile fosforescente
Nu mai găsești nimic de luat, de pus.
Visul mi-e plin de oarbă cutezanță
Cu care mușcă greul din distanță,
Greul pământului, pe sub pământ.
Și tot adună rime și aluzii
Ca întâmplările la colțul buzii,
Fumând țigară și-afumând un gând.

Am zărit lumină
de Marin Sorescu
Am zărit lumină pe pământ,
Și m-am născut și eu

Marin Sorescu

Să văd ce mai faceți.
Sănătoși? Voinici?
Cum o mai duceți cu fericirea?
Mulțumesc, nu-mi răspundeți.
Nu am timp de răspunsuri,
Abia dacă am timp să pun întrebări.
Dar îmi place aici.
E cald, e frumos,
Și atâta lumină încât
Crește iarba.
Iar fata aceea, iată,
Se uită la mine cu sufletul...
Nu, dragă, nu te deranja să mă
iubești.
O cafea neagră voi servi, totuși.
Din mâna ta.
Îmi place că tu știi s-o faci
Amară.

Scară la cer

Un fir de păianjen
Atârnă de tavan.
Exact deasupra patului meu.

În fiecare zi observ
Cum se lasă tot mai jos.
Mi se trimite și
Scara la cer - zic,

Mi se aruncă de sus.

Deși am slăbit îngrozitor de mult
Sunt doar fantoma celui ce am fost
Mă gândesc că trupul meu
Este totuși prea greu
Pentru scara asta delicată.

- Suflete, ia-o tu înainte.
Pâș! Pâș!

În căutarea Adevărului (27). Relația noastră cu Universul

„Fiecare om este un univers care în mare parte rămâne nedescoperit”

Marius Torok

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Fiecare dintre noi are o relație specială cu Universul și știe că în gândul său acesta este un grăunte de materie asupra căreia privirea sa interioară poate contempla ideea și forma în reprezentări personale. Suntem în situația în care trăim misterul de a descoperi Adevărul, chiar și numai fragmentat. Cercetările și descoperirile științifice împreună cu părerile celorlalți ne ghidează către cunoaștere, chiar dacă pe moment nu le vedem însemnătatea. Universul este extrem de complex. Ar fi ridicol să credem că doar astronomii au dreptate sau doar misticii pot explica structura și organizarea sa. Toate științele, atunci când explică originea universului și modul său de alcătuire, nu fac decât să confirme complexitatea lui în ansamblu (fizică, energetică, spirituală) prin diversificarea explicațiilor și reprezentărilor. Universul este într-o continuă formare. Actuala formă de organizare nu este așa cum s-ar crede produsul hazardului, ci rezultatul unei metamorfoze complexe în care creația, reînnoirea prin schimbarea priorităților, dar și distrugerea fac din cosmos un fascinant și extravagant loc în care viața este privită ca o consecință firească a evoluției. În ipotezele astronomiei moderne argumentele materialiste sunt situate la mare cinstă. Evoluția Universului după momentul Marii

Explozii a fost determinată de existența forței gravitaționale. Gravitația universală este liantul care determina gruparea materiei și energiei în formațiuni cosmice diferite și pune aceste elemente într-o relație de interdependență. Alături de mișcare, gravitația cosmică prezintă la intensități diferite în toate formele de grupare a materiei, determină marea diversitate a corpurilor cerești, dar mai ales unicitatea lor. În tot acest „joc”, stele devin focare de energie și lumină prin reacțiile termonucleare din interiorul lor, iar planetele corpuri cerești fără lumină proprie unde, în anumite condiții, se pot crea microclimate favorabile continuării evoluției calitative. Apariția și menținerea vieții pe o planetă indică o buna organizarea a sistemului planetar respectiv și nicidecum un moment la hazardului. Sistemul nostru solar nu este singurul sistem planetar în care există viață în această formă pentru că ea nu este specifică nici sistemului nostru planetar și nici galaxiei din care facem parte, ci sunt universale. Se consideră că Universul este o creație a unei forte superioare care nu este separată de Creația sa, ci diversele sale aspecte (chipuri) fac din manifestare un joc al progresului în care același element este privit prin cele 3 ipostaze esențiale: cunoscătorul, cunoscutul și cunoașterea. Universul în care trăim este unul emoțional, extrem de bogat în atitudini afective, iar noi alegem, fără nici o constrângere exterioară, sentimentele pe care dorim să le cultivăm. Statutul de om nu este cea mai înaltă etapă a vieții și nici cea mai importantă. Este doar ceea ce suntem acum. În lumea fizică există, la fel ca în cele subtile, o infinitate de modalități de a exista sub o anume înfățișare, însă adevărata trecere de la o stare la alta va fi declanșată doar de descoperirea de sine. Întoarcerea omului rătăcit în

brațele îngăduitoare ale cosmosului este așadar un gest de apreciere față de sine. Anticii, observând corespondența izbitoare dintre ființa umană și cosmos i-au zis omului: „microcosmos”. Părinții Bisericii, preluând sintagma au nuanțat-o și l-au numit: „microtheos”, din pricina responsabilității uriașe pe care o are omul față de sine și față de lume. Ambele denumiri pun în valoare grija înaltă pe care Creatorul a așezat-o pe umerii omului, și anume: de modul în care folosește creația depinde împlinirea sau eșecul ei. Omul este atât de intim legat de Univers încât nimic nu se mișcă în acesta fără conștiința lui. Toate rațiunile Universului sunt centrate pe om, iar rațiunea conștientă și mișcătoare a persoanei umane „dă tonul” pentru orice mișcare din Univers. Pe scurt, omul este atât de intim legat de Univers încât nimic în el nu se mișcă fără conștiința lui și, de asemenea, nimic din el nu se degradează fără ca omul să fie cauza directă. Parabolic, cosmosul întreg este ca un corp extins al omului, iar omul este inima lui tainică. În acest sens, Biserica laudă pe Mântuitorul Hristos întrupat, ca Cel ce a făcut mântuirea „în mijlocul Pământului”. Nu geografic se exprimă stihira liturgică, ci antropologic. Mai exact, Hristos prin întrupare asumă în Ipostasul Său dumnezeiesc întreaga umanitate și astfel, într-o singură Persoană se restaurează ontologic toată firea umană precum și firea văzut/nevăzută a întregii creații – omul fiind sinteza în mic a tot ceea ce Dumnezeu a creat (vezi: Evr. 2, 16). Astfel, o singură persoană umană este într-un anume fel mijlocul Universului. Este un centru de influențe nesfârșite în așa fel încât orice mișcare a lui antrenează atenția macrocosmosului, care-l urmează negreșit.

(Va urma)

SCURT INTERVIU CU MIRCEA HORIA SIMIONESCU

*Cu toate că și „chestiunile materiale sunt bune”,
Mircea Horia Simionescu scrie pentru satisfacția de a fi citit*

Ion Iancu VALE

A produce critică pe marginea operei maestrului Mircea Horia Simionescu echivalează cu a încerca să faci o gaură în cer. În mileniul doi se vorbea de acest titan al verbului românesc ca de „unul dintre cei mai mari prozatori ai vremurilor noastre”. Nu este deloc exclus ca mileniul în care de abia am pășit să-l consacre pe prolificul și autoexigentul prozator dâmbovițean, drept unul dintre cei mai neobișnuiți și mai originali scriitori ai tuturor timpurilor, cum doar Dostoevski sau Garcia Marquez au mai fost cotați.

Să vedem însă cum se prezintă scriitorul de la Pietroșița, în acest moment al trecerii dintre ani, veacuri și milenii.

- Maestre Mircea Horia Simionescu, ați debutat, adolescent fiind, cu un jurnal incredibil de matur, ați scris 19 cărți și sunteți personalitatea centrală a Școlii Prozatorilor de la Târgoviște. Inevitabil, la începutul unui nou an, fiecare este predispus la bilanțuri. Cum ați făcut așadar pasul dintre anul 1999 și anul 2000?

- La mine nu s-a dereglat nici un aparat cibernetic, că tot n-am, cum de altfel, nu s-a dereglat pe nicăieri. S-a dereglat, însă, mai înainte de Crăciun organismul meu și trag consecințele acum. Ce să zic? Am avut o criză de angor, urmare a infarctului pe care l-am avut acum doi ani și se pregătea un al doilea. Am chemat salvarea. Ar fi vrut să mă interneze. Am semnat o hârtie de refuz și acum îmi zic că sunt tembel. Leneș, tembel și prost.

- Pentru acest an, 2000, atât de incert, de controversat și bârfit, care sunt proiectele dumneavoastră? Lucrați la ceva, în mod special, acum?

- După ce am izbutit 19 pagini dintr-o povestire și le-am dat la „Național” mi-am dat seama că din acea povestire, destul de fructuoasă, poate să iasă încă mai multe replici și chiar un roman. Din nefericire, următoarea piesă, de 5-6 pagini, am pus-o în mapă, am întrerupt-o din motive diverse de apărare și îngrijorări destule și trebuie să o reiau, dar nu sunt încă în stare. Am idei, am adunat destul de multe, am schițat chiar și personajele, conflictele, mijloacele tehnice, gramaticale, de frezare, numai că nu stau la masa de scris. Nu pot, obosesc și las pe altă dată. Cred că odată cu mărirea zilei, cu perioada asta frumoasă a iernii să trec la o activitate mai susținută și să ajung la o stare, cât de cât normală. Am

de făcut, desigur, și alte lucruri. Pregătesc un fel de dialog, un interviu, pe care mi-l iau singur sau cu ajutorul nevestii-mii. Un fel de desfacere al sensurilor unor piese, bucăți scrise în cele 19 cărți din trecut...

- Faptul că editura „Humanitas” a introdus anul acesta, în manualul pentru clasa a IX-a din opera dumneavoastră și că locul domniei-vostre este după Argezi, înseamnă ceva? Vă face să vă simțiți într-un fel deosebit?

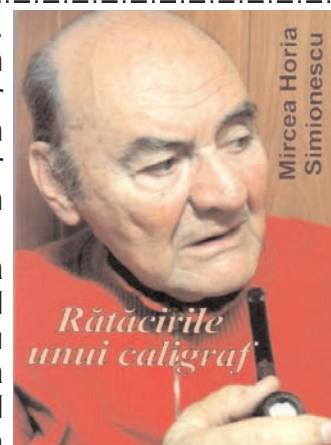
- Păi sigur, că o onoare ca asta se susține. E nevoie de anumite explicații, literatura mea fiind cea mai încifrată, mai subtilă în unele împrejurări, mai complicată, chiar. Sigur, că orice scriitor trebuie să se îngrijească puțin, să pătrundă în gândurile măcar ale profesorilor, pentru a se prinde gustul și întregul mesaj artistic al pieselor pentru a se pătrunde în conștiința cititorului, pentru a fi îndrăgit de acesta. Să nu se uite că fiecare scriitor cam asta își dorește, nu alte chestiuni materiale, cu toate că și alea sunt bune. Dar nu, nu pentru asta scriu eu, ci pentru satisfacția de a fi citit.

- Domnule Mircea Horia Simionescu credeți că ați reușit să scrieți cartea aceea pe care fiecare autor o visează, cartea aceea totală, sau ea va apare curând?

- Spune-mi, m-ai auzit în ultima vreme, prin telepatie nu altfel, m-ai auzit tocmai despre așa ceva? Am repetat în ultima vreme acest lucru și poate e un semn al bătrâneții, când mai reiterez ideile. Am tot repetat în ultimul timp, că trebuie să scriu în următorii doi ani cartea mea, cu majusculă, cartea mea cea mare, cartea mea am îndrăznit la un moment dat să o spun, lăsând falsa modestie de-o parte, cartea capodoperă. Nu știu cât este de laudativă această exprimare, dar cartea „cea mare” rămâne să fie scrisă. Cele scrise până acum, față de această vor rămâne niște exerciții pregătitoare. Cine oare îmi poate garanta că voi rezista unui efort și unui atac frontal al proiectului? Rămâne să-mi măsoz, și asta și fac, să-mi măsoz puterile, să mai cercetez arhiva, să văd dacă am suficiente date pentru cartea asta care va fi o concentrație a vieții mele, văzută de la vârsta de 10 ani.

- Noi vă urăm să reușiți să vă scrieți această carte, pe care mulți o așteaptă și să vă dea Dumnezeu tot ce este mai bun.

- Toate cele bune să se îplinească, să avem parte de un an mai bun și de roade, să scăpăm de constrângeri la care am fost supuși fără voia noastră, constrângeri ce au fost și sunt în continuare. În această privință aș mai adăuga un singur gând: nu știu în ce măsură mai este publicul cititor amator de literatură dicționar, care să meargă la fantezie, la petrecerea spirituală, înaltă a timpului.

Mircea Horia
Simionescu

EMINESCU UNIVERSALUL

Pata albă-revelația divină

George Toma VESELIU

George Toma Veseliu

Pe coperta a IV-a a studiului universitarului eminescolog Dumitru Copilu-Copillin, Editura Bibliotheca, Târgoviște, august 2016, ediția a IV-a, revăzută și adăugită, editorul a considerat pe bună dreptate să reproducă în cifre extrase din acest studiu despre Eminescu Universalul următoarea informație: *"Eminescu în circuitul universal, traducerea și ecoul operei în publicații tipărite și online editate în 85 de limbi, iar prin programe de traducere automată, în 65 de noi limbi din peste 250 de țări"*, text conceput ca titlu-argument de autorul Dumitru Copilu-Copillin. Din capul locului, lectorul trebuie informat că studiul conceput și realizat, într-o viață de om, așa cum ne mărturisea autorul, **fără să fi avut profesori** care să-l îndrume special, nici să audieze cumva cursuri de eminescologie, în acest domeniu fiind un autodidact, dar prin structura sa rezultatul pregătirii și activității unui împătimit de Eminescu, dublu licențiat ca profesor și cercetător științific, așadar este un exeget temperat, investit cu un înalt spirit de răspundere și stăpânirea metodei (validată de teza de doctorat despre Relații interliterare europene, o abordare cibernetică), înzestrat cu o

vocație specială de descoperire și viziune, mai ales, de promovare a geniului național - Poetul Universal - Mihai Eminescu.

Să cercetezi cu tenacitate benedictină opera în principalele ediții autohtone și în cea mai mare parte ediții cu traduceri apărute în volume și în periodice din întreaga lume nu-i este cu puțință oricui, ci, mai potrivit, unei instituții de profil. Statistica, în cazul lui Dumitru Copilu-Copillin, este mai mult decât o disciplină care aplicată cu maximă acuratețe a devenit mai mult decât o metodă științifică – sau, cum o numește autorul, o "știință a faptelor petrecute" - cât o latură filozofică a existenței geniului național absolut, recunoscut ca atare în lumea întreagă, după cum demonstrează în carte chiar autorul. Metodologia abordată de prof. dr. Dumitru Copilu-Copillin este una a descoperirii obiectului de studiu din aproape în aproape, cronologia fiind coloana vertebrală a cercetării, iar rezultatele investigațiilor fiind dobândirea coerenței informațiilor, acumularea unei vaste bibliografii: opera în limba română, traduceri în limbi de largă și restrânsă circulație, grupate în familii de limbi și pe etape istorice, zone și teritorii geografice, la acestea adăugându-se receptarea critică a operei lui Eminescu în țară și străinătate. Problema este că autorul nu face o cercetare unilaterală, ci, luând în calcul specificitatea limbilor, idiomurilor etc. și a teritoriilor istorico-geografice, studiază penetrația spiritualității eminesciene în cele mai diferențiate moduri de comunicare lingvistică, dar și estetică.

Dumitru Copilu-Copillin

În fapt, studiul lui Dumitru Copilu-Copillin este o cercetare semiotică, o decriptare a **comuniunilor culturilor**, demonstrând faptul că Eminescu este un spirit universal care unifică spiritualitatea universală prin translarea în limbile naturale sau artificiale. Exegetul român observă cu pertinență faptul că opera lui Eminescu, în modul cel mai pregnant, poate fi și reușește plenar să comunice estetic și în limbile artificiale internaționale esperanto și ido: „În esperanto, spune autorul, Eminescu este promovat ca **«simbol al universalității poeziei eminesciene, dintr-o dorință reală ca ea să pătrundă pe mapamond»**” (p. 155, apud. Vol. IX, "Corpus Eminescu", Chișinău, 2000), astfel "prin intermediul limbii esperanto Eminescu este cunoscut și în China, [acum] cu vreo 20 milioane de vorbitori" în esperanto (p. 156). Cu toate că unii consideră greșit limba latină ca limbă moartă, deși ea este vorbită la Vatican și în bisericile catolice, iar curricula noastră școlară o cuprinde ca limbă universală (maternă) și este obiect de studiu obligatoriu, ea

reprezintă împreună cu experiența două căi de universalizare a operei eminesciene. La acestea Dumitru Copilu-Copillin adaugă limba savantă Ido: "Așadar, enunțul/textul postat în Wikipedia, la care se așteaptă completări "libere", posibil după textele deja publicate în enciclopedie, sub severă supraveghere, arată deocamdată astfel: **"Mihai Eminescu** (n.ye la 15mu di januoro 1850 til 15ma di juno 1889) esis Romana poeto (15 ian.2016)". Avantajul imediat constă în posibilitatea ca acest text despre Eminescu, publicat în Wikipedia, în forma actuală și la următoarele actualizări cu completări, ca și alte texte eminesciene (de pildă, poezii traduse și ecoul lor) să poată circula în lume și în limba ido, iar prin programe de traducere automată de asemenea în alte 103 limbi, simplu și accesibil, apelând la "Google Translate" (texte).

Impactul produs de mijloacele tehnice, care avansează într-un ritm de neconceput, este, deocamdată, pentru generațiile îmbătrânite, un factor de fractură. Că aceste mijloace supersofisticate reușesc să distrugă zidurile acestui paradox numit Babel e un adevăr, ba mai mult comunicarea își rupe barierele și se situează în semnele unei semiotici cuprinzătoare. Nu e vorba nicidecum de o periculoasă globalizare, un fel de genocid al națiunilor care trăiesc în și prin limba lor. Conștient de valoarea acestor mijloace online, Dumitru Copilu-Copillin realizează că la vârsta domniei sale, peste 86 de ani, o "călătorie" prin arhivele lumii, prin bibliotecile cele mai înzestrate este un vis utopic, dar prin mijloacele tehnice actuale de comunicare aproape totul devine accesibil, iar prezența acestor limbi artificiale dau posibilitate ca geniul națiunii române Eminescu să fie prezent în marile și micile culturi ale lumii. Pe de altă parte, aici în România postrevoluționară, unde

unii au considerat că pentru a distruge o națiune trebuie să-i dărâmi sediul spiritual - instituția națională Eminescu - prezența sa virtuală este un act de rezistență a națiunii române în atacul globalizării.

Cărțile domnului Dumitru Copilu-Copillin sunt mai mult decât lucrări de specialitate, de o acribică cercetare academică, adevărate documente patrimoniale ale poporului român, căci punând la dispoziție lectorului informațiile despre circulația internațională a operei lui Mihai Eminescu constituie cel mai strălucit act de patriotism. Generațiile care vor veni vor conștientiza faptul că **această "monografie" eminesciană** scrisă cu altfel de mijloace retorice **trebuie să stea la baza aflării adevărului istoric** despre valorile care își au sediul în limba și cultura poporului român. În plus, cunoașterea operei lui Mihai Eminescu în străinătate, valoarea ei estetică, filozofică, acceptată de la începuturi și mereu adâncită, descoperită printr-o percepție critică obiectivă dă cunoscătorilor satisfacția de a fi român, de a locui în limba maternă, cum primul a formulat Eminescu: "Eu locuiesc în limba română".

Dumitru Copilu-Copillin are certitudinea că prin mijloacele tehnice de translare a operei eminesciene aceasta nu-și pierde conținutul, forma armonică, – figură de stil care sublimează ideea poetică eminesciană. În acest sens, întrucât a prezentat public o versiune anterioară a lucrării de față în care a abordat mijloacele tehnice de investigare, îl citează pe Eugen Simion: "Acad. Eugen Simion, în «Recomandare» pentru tipar a aceleiași lucrări manuscrise [prefăcute – în 1993 - de Edgar Papu], aprecia tot în 1993 [ceea ce pare valabil și în 2017]: Asemenea aventuri apar rar și ajung și mai rar până la capăt – autorul – a făcut o

muncă uriașă și neobișnuită la noi la români: a înregistrat toate comentariile, referințele și traducerile din/despre Eminescu în alte literaturi. Este o lucrare originală,...mai mult decât utilă și dacă va apărea într-o zi va reprezenta – nu am îndoială – un fapt cultural notabil. După două decenii răspunsul nostru eminescologului încă în viață a fost rostit public". Dumitru Copilu-Copillin i-a mulțumit pentru încurajare academicianului Eugen Simion la Congresul Mondial al Emnescologilor din 2015. Această recunoștință vizează și faptul că Eugen Simion i-a dat încredere că mijloacele tehnice de informare modernă nu vor face un deserviciu evaluării valorii estetice a creației eminesciene. "Un Eminescu, așadar, în această nouă limbă convențională de care adepții ei își leagă multe speranțe. Cum sună el? - se întreabă Președintele de atunci al Academiei Române, **acad. Eugen Simion**, în prefața volumului menționat de poezii în esperanto, editate la Timișoara, pentru ca tot el să răspundă, - **La prima vedere sună bine, ceva din inefabila muzicalitate a versului trece prin aceste formule pe care le înțelegi și în același timp nu le înțelegi prea bine**. Eminescu este un romantic, i-aș spune răsăritean, ieșit din întâlnirea mai multor culturi. Este o poezie în care regăsim, într-o alcătuire nouă, marile mituri lirice ale romantismului, dar și ceva în plus, **ceva inconfundabil în care metafizica se unește cu elegia, iar sarcasmul și blestemul capătă accente biblice**. Eminescu este, cum s-a spus de atâtea ori, un poet al necuprinsului și îndepărtatului, la el totul este văzut de sus, dintr-o perspectivă cosmică și se acordează unei ample muzici sfâșietoare" (p. 158).

Continuare în nr. viitor

POEME

Dragoș NICULESCU

Dragoș Niculescu

Cerc și nisip

Îmi amintesc adesea când m-am născut pe lume
din fânul gras al umbrei, din țipătul luminii,
copil vestind speranța prin zodia fără nume
și cântăreț al pâinii din fluierul tulpinii.

Beau vin din cupe fluturi și lupi dansau pe dealuri,
mă mângâiau cinci nuferi ca pe un pui de baltă
și mai ieșeau și râme și oase de prin maluri,
parcă sub val de ape ce-n tainic vânt tresaltă.

Și-apoi trecui prin vreme ca un marfar noptatic,
strigându-mi la răstimpuri, pe câte-un câmp, aleanul
și nechezat de caii cei liberi și sălbatici,
ce-și năvăliră sila și-și putreziră hamul.

N-au apucat corăbii să îmi vîslească-n sînge,
ci doar pirați tereștri să-mi tulbure povestea,
dar din spinări de păsări simțit-am cum se frînge
și ruginia ploaie, și trăznetul, și vestea.

Iar după cîte toate, ung ușa cu slănină
și-o las deschisă-n voie, pierzîndu-mă prin iarbă...
Copil fiind iar simt lumea topindu-se străină,
pe fruntea mea simt roua cerească stînd să fiarbă.

Acceași milă

Străvechi parcele goale și ceasuri, și mătănii,
pe catedrale corbii se pun ca să prînzească
și spălători de ziduri străbat povești în sănii
și-un unchi debil și singur și-așterne să se nască.

E-o podidire albă, de praf ca o făină,
ligheanele cu ciorbă n-apar la intersecții
și chiar de-ajungi pe stîlpul sărac, dar cu lumină,
genunchiul tău departe-i de slava vreunei frecții.

E vremea cînd în păsări dorm îngerii și apa
ne ciocăne la ușa să-ntrebe de uscături,
dar ordonanțe triste plecate sînt cu mapa
și, reînfințați, haiducii trag la străine pături.

Și tot văzînd acestea te-apucă dor de ducă
și inventezi căruța cu faruri și cu steaguri,
visînd răscurci de-amiază cu sfinți spărgînd la nucă
și cai cîntînd prin poduri, și porci jucînd pe praguri.

Periferii – și broaște trecînd autostrada
cînd, suveran, orașul proclamă foc de paie...
Dar, Doamne, ți-e tot aia, în linii mari, ograda,
fă, din răbdări și scrișnet, aceleași flori și zoaie.

Amurg fără vină

Cu nunta pe sfîrșite, în vagonul de marfă,
încerci să numeri din mers stîlpii de telegraf
și nu-ți iese decît un bitlan cocînind apatic
în cutia cu scule a deznădejdiei,
bine că n-ai acoperiș deasupra capului,
poți admira splendidul amurg,
nici nu-ți mai pasă de mîreasa furată,
care-ți face cu mîna dintr-un lan plin de bune intenții,
tu mergi mai departe,
lasă-te în voia roților ce-și macină făina,
undeve, la ora aceasta,
din niște pereți se desprind cîinii somnolenți
ai veacului anterior,
cîte o statuie începe să ofere batiste chinezești
celor ce se mai întorc din ultima cruciadă
mai faliți decît au plecat,
pe fundul vreunui avuz mai sclipește încă
vreun ban al mărturisirii și legămîntului eșuat
în reflexii albastrii,
undeve, la ora aceasta,
se naște cineva care o să te-aștepte la capăt de linie,
îmbrăcat în arhanghel, cu un buchet luminos de flori,
și care o să-ți spună:
“Bun venit! Pînă acum totul nu a fost decît un vis,
de acum abia începe realitatea”.

DUPĂ NOI POPTOPUL...

Heidi S. SIMON

Unii savanți de renume au ajuns la concluzia că Universul cel mare, infinit în timp și spațiu, are totuși zile numărate. Presupunem, de ordinul miliardelor de ani. Precum acesta s-a format după „marea explozie” lărgindu-se într-un spațiu fără limite ca un balon uriaș umflându-se într-una, completându-se cu alte și alte galaxii al cărui capăt nu-l vom cunoaște niciodată, tot așa se va produce într-o zi și procesul invers. Cu alte cuvinte, acest „necuprins” va începe să se întoarcă spre punctul său inițial. Fără grabă, încet, încet, anii nu mai contează pentru nimeni, căci oricum mintea omenească nu este în stare să-i numere. Sau să-și dea o explicație cât de cât logică despre asemenea fenomene, înafara unui număr minim de persoane în stare să înțeleagă tainele vieții doar prin calcule matematice. Iar noi toți ceilalți nu ne facem probleme prea mari cu fenomene cosmice care se vor produce fără voia noastră peste un timp de necuprins cu gândul. Așa dar, atât noi, cât și urmașii urmașilor noștri nu vom putea asista la tragicul eveniment al destrămării Universului, motiv pentru care acest eveniment nici nu ne preocupă mai mult decât un fapt divers.

În schimb, astăzi orice om normal și cu bun simț este cât se poate de îngrijorat de viitorul Planetei noastre, Pământul nostru drag și atât de frumos, fiind și unicul „acasă” pentru orice ființă care s-a născut și trăiește aici. Toate încercările de a se găsi corpuri cerești pentru un cămin alternativ acestui loc al nostru mi se pare

absurd și lipsit de speranță, cel puțin pentru generația actuală și cea imediat viitoare. Este adevărat că se fac cercetări și zboruri experimentale, dar suntem încă foarte departe de descoperirea cea mare care să aducă o soluție omenirii. Aceste tatonări în Cosmos costă o avere de neconceput; cu banii investiți în iluzii s-ar fi putut în ultimul sfert de veac lua niște măsuri utile pentru a opri degradarea planetei prin poluarea ei fără limite. Cândva discuțiile despre „gaura în ozon” care determină o serie de fenomene negative, ca schimbarea climei de pildă, ni se păreau oarecum fantastice, le ascultam cu un zâmbet amabil în colțul gurii. Apoi am simțit pe pielea noastră ce înseamnă schimbarea climei: înseamnă călduri insuportabile alternate cu ploi torențiale și grindină în miez de vară¹, stricarea recoltelor, alunecări de teren care provoacă evacuarea a mii de oameni din casele lor sau chiar moartea multora, îngropați sub lut. Înseamnă și incendii distrugătoare sau fenomene necunoscute până nu de mult, ca tornado pe plaiuri europene sau tsunami – revărsarea oceanelor peste locuri populate – care iarăși lasă în urmă uriașe pagube materiale, distrugând și vieți omenești. Cine nu a văzut încă imagini cumplite de triste cu păsări sau mii de pești morți, plutind pe suprafața apelor infectate de reziduurile industriale, sau filme documentare despre Polul Nord, unde se topesc ghețurile „veșnice”, iar sloiuri desprinse din ghețari plutesc pe apele încălzite, purtând

câte un urs alb înfometat și condamnat la moarte! Văzând asemenea imagini ne întrebăm cu disperare: „Dumnezeule, cum am fost în stare, noi oamenii, să ne-o faci cu propria mână, să ne autodistrugem luând cu noi și toate celelalte vietăți nevinovate care au drepturi egale ca și noi la viața de pe această planetă!” De ce?!, din prostie, din răutate, din lăcomie? Sau toate trei laolaltă. De la începutul sec. al XVIII, o dată cu exploatarea masivă a cărbunelui și mai târziu și a petrolului, goana după acumularea de capital nu a mai putut fi oprită. Omul este destul de ager la minte pentru a înțelege rapid că aceste resurse de combustibil se pot transforma în bani mulți. Stepfensohn a găsit întrebuintare cărbunelui descoperind locomotiva, deci transportul rapid cu trenuri. Alții l-au folosit pentru punerea în mișcare a motoarelor în toate soiurile de industrii. A fost înlocuit mai târziu pentru producerea energiei electrice, dar și aceasta s-a bazat pe folosirea cărbunelui și a petrolului. La începutul sec. al XIX petrolul transformat în benzină a dus la nașterea autoturismelor, camioanelor

→ Continuare în pag. 10

UZDIN-SERBIA,

Scurt excurs cultural

Festivalul Internațional de Poezie „Drumul de Spice” de la Uzdin, organizat sub egida SLA „Tibiscus”, al cărui președinte este remarcabilul poet și animator cultural Vasile Barbu, se desfășoară în luna iulie a fiecărui an, și viază de aproape trei decenii, având în palmaresul său participarea unor mari și notorii scriitori contemporani de limbă română, și nu numai, de pretutindeni.

Astfel, au venit aici, de-a lungul timpului, (pe calea deschisă de către regretatul poet Mihail I Vlad „un Badea Cârțan, modern” după

cum l-a caracterizat Cezar Ivănescu, și sprijiniți de membrii Fundatiei Culturale și de Prietenie „La noi acasă” în frunte cu Geo Popescu) și numeroși reprezentanți ai breslei scriitorilor târgovișteni care s-au bucurat, ca întodeauna, de o frățească primire și de o apreciere obiectivă.

Dar iată că această „poartă de vest a românismului” și-a mai adăugat în cununa sa de lauri și un alt inedit eveniment, de inimă și suflet, și anume Festivalul „Roadele toamnei” (inițiat tot de poetul Vasile Barbu) și care în 9-10 septembrie a.c. își va etala cea de-a X-a ediție ce va cuprinde, ca de obicei expoziții, concursuri, momente de divertisment, etc.

Deja membri Fundatiei „La noi acasă” și-au transmis

acceptul de a fi prezenți la „Casa Românească” din Udzin, pentru participarea la sărbătoarea autumnală, printre ei numărându-se domnii Geo Popescu, Viorel Marinescu, Emil Constantinescu...

Cu siguranță că amintita acțiune, conform tradiției acestui areal românesc, încă nealterat, se va bucura de o numeroasă participare și desigur, de un bine meritat succes... Amănunte în numărul viitor.

A consemnat Ion Iancu Vale

→ Continuare din pag. 9

industriale, autobuzelor pentru transport urban și interurban, etc. Și iată că avem deja 200 de ani de poluare atmosferică urmată de toate daunele pe care le trage după sine. Nu mai vorbesc despre prezentul nostru îmbâcsit cu poluarea de la reziduuri radioactive, despre experiențele cu arme chimice și gaze, care mai scapă uneori de sub control, fie din

greșeală, fie intenționat.

Desigur, am fost avertizați de urmările grave; există și organizații pentru protejarea mediului, cunosc și oameni care se zbat să explice unor capete pătrate că trebuie să oprească goana după bani, altfel vor muri ei înșiși ținând mâna pe un safe burdușit cu dolari inutili pentru „dincolo”. Îl țin minte pe domnul Al Gore, fostul vicepreședinte al S.U.A. spunând despre această problemă

că omenirea ar mai avea la dispoziție 10 ani pentru a lua niște măsuri serioase ca să salveze Pământul. De atunci au trecut aproape 20 de ani și... nimic, „goana după aur”, continuă. Urmările le simțim zi de zi. Vorbim mult, nu facem nimic, sacrificăm generațiile care vor veni. Dar cui îi pasă, din moment ce potopul va veni după noi! Sau poate a și pornit?

DRAGOSTEA - MIRACOL UNIC -

Mihai MERTICARU

Specialistă în psihologia adleriană, autoare a mai multor cărți cu acest subiect, poeta **Maria Cernegura**, (alias Ramona M. Covrig), , profită din plin de experiențele psihologului și neuropsihologului austriac, care i-a colorat concepția de viață și devenirea poetică, ajutând-o să surprindă cu ușurință aura mistică a obișnuitului și să vadă dincolo de lumea obiectuală.

Volumul său de debut, *Pasăre în devenire* (Editura Semne, București, 2016), impresionează prin forță și limpezime, prin claritate și echilibru, prin tonul liric personal și prin discursul liric de calitate, neutral, adesea memorabil. Cartea se bucură de o prefață entuziasmantă semnată de Florentin Popescu, mai mult decât cunoscut critic literar, care, după ce evidențiază prospețimea și limbajul necontrafăcute ori metafore binefăcătoare, adaugă: „*Neliniștea, întrebările, melancolia – toate pe canavaua unor spații imaginare – alcătuiesc arsenalul unei poezii de dragoste ce se citește cu empatie, dăruindu-i lectorului o senzație plăcută, fie a adăstării la umbra rece și binefăcătoare a pădurii în miezul verii, fie a pătrunderii într-o livadă înflorită la ceasul luminos al primăverii*”. Desigur, F. P. se gândește la pădurile seculare ce străjuiesc orașul Piatra-Neamț, unde s-a născut Maria, care și-a împrumutat pseudonimul de la unul din munții falnici ce străjuiesc această localitate legendară. Aici, pe strada Florilor, a deschis uimită ochii fetița, care s-a trezit purtată de un covor fermecat peste acest ținut de basm, de cântec și poezie.

Iată de ce în peisajul ei interior e mereu primăvară, „*doi copaci se iubesc, împletindu-și crengile*”, „*seva urcă prin cercurile umede ale*

arborelui/ ... în tăcere trunchiul secular/făurește aureole”, pădurea o întâmpină cu toate „*izvoarele, cu toate ale sale și cu flori de mălin*”, poeta se leagă pe muzică de greieri, mai încolo o întâmpină „*un cerb cu stea în frunte*”, nimic nu i se opune „*în sălbatica pădure plutitoare*”, „*grădina copilăriei o apără cu miresmele ei, cu liniștea ei, cu foșnetul frunzelor nukului*” sau „*cărnurile inimii, părul, ființa, mai toate miroseau a frunză de nuc*”, „*lacul e plin de stele, nufării plutesc pe luciul lacului*”, „*bolta senină îi toarnă miere în suflet*”.

Așa trece copilăria, trece adolescența și vine prima tinerețe când dragostea e trăită ca un miracol unic și irepetabil.

Parabola liricii sale din volumul de față este susținută de finețea și laconismul expresiv al imaginilor și de o gestică a esențializării: tăcere, liniște, interiorizare, într-un cuvânt, atitudine de pură contemplativitate, premergătoare iluminării și extazului. Poezia sa surprinde printr-o formulă extrem de personală, departe de „generația 2000”, demonstrându-ne că e posibilă o poezie feminină legitimată prin discreție, interiorizare și fluiditatea imaginilor. Notația e directă, frustă, emoționantă, poemele sunt scurte, limbajul aerisit, toate concurând la afirmarea stării de

grație a iubirii, sentimentul tutelar care structurează cele mai multe poeme: „*caut loc/ într-o inimă pereche,/ în miezul ei,/ într-una din cămări,/ la demisol/ printre artere/ sau unde se poate, dar să fie cu fereastra spre suflet*” (Anunț, pag. 6), sau „*Se făcea că eram două semințe,/ una lângă alta/ doi lujeri de liană înlănțuiți/ apoi am devenit păsări de noapte/ încrucișându-ne zborul/ el și eu/ apoi spre miezul nopții/ am devenit luciri pe cer/ eu și el/ apoi se făcea că/ oceanul inunda cerul/ preschimbându-ne în scoici/ el și eu, laolaltă/ în adâncul oceanului/ Noi*” (Eu și el, pag. 7).

Romanțioasă, de o ingenuitate rară, poeta știe să abordeze tema dragostei fără penibilele căderi în vulgaritate, mizând pe o demnitate a rostirii, pe o stare sărbătorească a cuvântului: „*Proaspătă/ ca firul de iarbă/ puternică/ precum rădăcina nukului/ iubirea mea/ venită dintr-un ținut înmiresmat/ ușor de atins/ de trăit/ de sărutat/ de iubit/ iubirea mea*” (Iubirea mea, pag. 25), sau „*Din moliunea tălpilor/ până-n creștet/ din 'năuntrul venelor/ până-n adâncul timpanelor/ din vârful genelor/ până-n capătul răsuflării/ te iubesc eu pe tine*” (Mătasea privirii, pag. 37).

Confesiunea Mariei Cernegura este o pendulare continuă între lumea

concretă și cea abstractă, între realitate și imaginea ei, între transcendent și immanent. Uneori, poezia sa se apropie de rugăciune, invocarea principiului divinității impunându-se ca o trăsătură a discursului său: „Doamne, la ușa inimii mele/ nu trebuie să bați/ poți intra oricând/ ești așteptat/ pentru tine am dereticat și păstrez curățenia” (pag. 20), „Într-o seară Dumnezeu m-a vizitat/ ne-am întâlnit în câteva rânduri scrise până să ne luăm în seamă.../ mai târziu/ în fața icoanei de pe peretele de la răsărit/ am îngenuncheat împreună/ amin a spus la sfârșit/ și-am înțeles că suntem frați” (pag. 47).

Izvoarele, arterele inimii, pasărea, nukul, albul, pădurea, stejarul, miresmele, brumele toamnei, florile de mălin, liniștea, cerul senin,

oceanul, muzica de greieri, ușile, grădina, catedrala, dar și neliniștea lacrimilor, valurile, florile de gheață sunt constantele universului liric al Mariei Cernegura, toate ordonându-se într-un joc de irizări diamantine.

Oglinda (de sticlă sau de apă) apare ca o expresie a realității secunde, rivalizând cu realitatea primară, pentru a accentua că desăvârșirea spirituală îi apare de neconceput în afara dimensiunii religioase: „oceanul inunda cerul, port în mine oceanul și norii de deasupra, marea, luna oglindită în privire, flori de gheață roz pe la geamuri”.

Emoționantă prin autenticitatea trăirii, prin sinceritatea neafectată, poemele Mariei Cernegura ni se dezvăluie ca o invitație intrinsecă la regăsirea purității și armoniei originare a sufletului. Angajându-se

în direcția unei poezii autoscopice, mizând pe o euforie în tonalitate luminoasă, plonjând în abisul sinelui, vehiculând neliniști metafizice capitale, cartea Mariei Cernegura se constituie într-o pledoarie convingătoare pentru trăirea întrui iubire a clipei celei repezi trecătoare.

Obsedantă și recurentă este simbologia păsării (vezi și titlul volumului!), pasărea semnificând iubirea și puritatea. Aceeași frecvență o are albul, culoare revelației, a stării de grație, a transfigurării („nu vezi cum albul câștigă, în cămașa asta albă, un cal alb, înspumat, sonerie de argint, lacul plin de stele, nămeți înalți de omăt, pulberi de zăpadă), zăpada întregind simbolul purității originare, al prospețimii și al frăgezimii.

ECONOMIE DE PIAȚĂ

Dorel SCHOR

Am un amic scriitor, autorul a câtorva cărți de succes, care în urmă cu jumătate de an s-a făcut plăcintar. Adică a deschis un local în care vinde plăcinte. Personal consider că orice meserie este onorabilă și respectabilă, dar nu am putut să-mi ascund nedumerirea, așa că la prima ocazie l-am întrebat direct:

- Nu mai publici? Gata...?
- Ba public, dar plăcintele îți oferă o mai mare diversitate și adresabilitate. Să spunem că vrei să organizezi o lansare de carte, o întâlnire cu publicul cititor. Câți amatori vor veni la o bibliotecă? Și câți vor participa la o plăcintărie unde poți primi nu numai hrană spirituală dar și ceva mai concret?... Îți imaginezi că mulți rezistă mirosului unei plăcinte calde cu brânză dulce și stafide?
- Dar nu toți...
- Aproape toți... Puțini mai stau la coadă pentru

un autograf, dar nimeni nu-și refuză o plăcintă dobrogeană, sau un ștrudel cu mere, sau o delicată cum făcea bunica, cu fructe de pădure, sau cu prune și scorțișoară... Ca să nu mai spun că avem specialități pe bază de esență de rom și alte esențe asemănătoare.

- Dar tineretul, elevii trebuie atrași cu alegorii, metafore, idei spirituale, umor...

- Sigur că da, dar ideile sunt mai ușor asimilate când atmosfera este pătrunsă de aromele care vin din bucătărie, când alegoriile sunt însoțite de dulceață de trandafiri, de smântână proaspătă sau de iaurt grecesc original, iar umorul, crede-mă, e mult mai apreciat cu burta plină.

- Bine, m-ai convins... Dar o carte are altă circulație, o citește toată familia, poți reveni asupra unui capitol sau fragment, o poți împrumuta unor prieteni sau vecini.

- Tocmai, aici e marele avantaj al plăcintei. Pentru toată familia trebuie să cumperi o plăcintă big size și nu poți împrumuta vecinului aluatul dospit, precum opul literar. Cartea o cumperi o singură dată. Plăcinta dacă e bună, se cere recită și o cumperi de fiecare dată... Astfel literatura e mult mai câștigată.

- Ei, da, asta-i adevărată economie de piață!

ÎN NOPTILE CU HERUVIMI SĂLBATICI

Dan TEODORESCU

Cu fructele iubirii

*Coboară din adâncuri miresme nevăzute
o luntre lin plutește ca o pădure-n timp
și din duioasa vreme se naște în cetate
o herghelie sfântă crescută-n anotimp.*

*O, cer de libelule mă-ndeamnă să culeg
un fruct de pe o rază de dor de libertate
așa precum un sunet de vis de nebunie
mă-npresură-n cuvinte și-n vorbele de șoapte.*

*De ce nu vii acuma, eu sunt puternic, sacru
și mai blajin în sunet, crescând în dorul sfânt
cu fructele iubirii cobor în adormire,
cu fructele iubirii mă-ndemn spre legământ.*

Mustește pământul

*Mustește pământul din reavănul serii
Copitele cailor trosnesc la amiezi,
mă por0t ca o șoaptă străpunsă de rodul
cel falnic din vis, iar tu nu mă crezi.*

*Pleznește-n crepuscul și-n neantul ce crește
un vers de izvoare doinind rugăminți,
acum ne petrecem brațele prin fructul
ce naște în mine cu lacrimi fierbinți.*

*Se biciue vremea din noaptea străbună
cu sânge ne creștem sublime dureri,
mă arde păcatul, când trupul mă cheamă
și simt cum m-alungă frumosul de ieri.*

*Rodește pământul în șoapta luminii
acum când pornim cu credința pe frunte,
tu poți să mă chemi cu versul din fluviu
ce vine cu noi și leagă o punte.*

*Se-apleacă un munte în falnicul zilei
de ieri am venit înapoi să te chem,
cu pârgul în ochi, cu lumina sublimă
ne cerem duioși, dorim și ne vrem.*

*Ce viu mi se pare palatul albastru
când cerul se-apleacă domol peste el,
tu vii ca un astru plutind peste câmpul
durerii din mine, cu mine în țel.*

*Acum se zidește femeia pe roată
o parte de vis ne primește în zbor,
mă-nalț spre zăpada ce vine din munte
mă urc, mă doresc și-n noi mă cobor.*

*Hai vino iubito, ce cald mă-npresoară
cu fructul de-amiază sorbind primăveri,
mustește pământul în reavănul serii,
mustește pământul de azi și de ieri.*

Rugăciune către timpul meu

*Mă închid în castelul tău de piatră
Căci vreau să mă spăl cu amintirile mele,
Mă arunc în liniștea serii
Căci vreau să pictez ceasurile rele, ceasurile rele.*

*Îmi apuc mintea cu mâinile
Și răsucesc gândul ce mă cunună,
cu Zeul timpului și cobor, iar, singur
scrijelindu-mi viața nebună, viața nebună.*

Flămândeale turme

*Somnul păcatului îmi zace în barbă,
timpul își bea cafeaua cea amară,
tot scurmă în nouri găina cea neagră
și beau amintirea în cupe de ceară.*

*Se-nmoaie, iar, vântul pe cerul de foc
ce-mi curge pe ochi dorind să omoare
alga-durere și mintea din urmă,
urechile mele cu ciucur de soare.*

*Și chem o nălucă să-mi spele rușinea
crescută pe umeri lăsând ca să scurme
mirosul pășunii în mugetul greu,
căci eu sunt ciobanul flămândeilor turme.*

Motivul icoanei în literatura română

Al. Florin ȚENE

Se spune că românul din toate timpurile a fost creștin. În astfel de condiții, din vremuri ancestrale el a încercat să-și exteriorizeze acest sentiment, desenând și cioplinind în piatră reprezentări imagistice sugerând divinitatea, mai ales în peșteri, ce se constituiau în adevărate lăcașuri de cult. Însă tradiția spune că Evanghelistul Luca ar fi pictat primele trei icoane ale Fecioarei Maria, din cele 12 realizate în total. La noi în țară există cel puțin trei asemenea icoane celebre. Aceste trei icoane erau de tipul „Milostiva”. Cea mai veche însă mărturie pe care o avem cu privire la icoanele pictate de sfântul Luca datează din secolul VI.

Au apărut și o serie de legende despre originea anumitor icoane. Istoricul bisericii Eusebiu de Cezareea (263-339 d.H.) vorbește în cartea sa Istoria ecleziastică despre faptul că se vorbea în vremea sa despre o icoană care îl reprezenta pe Iisus și care, se spunea, că a fost pictată chiar de El, după înălțarea Sa la cer și trimisă pe Pământ prin intermediul apostolului Tadeu regelui Abgar al Edesei, cetate din Siria, care dorise să-l vadă pe Iisus despre care auzise multe lucruri.

Am făcut această mică introducere cu scopul vădit de a

sublinia că iconografia a apărut odată cu creștinismul. Mircea Eliade scria despre icoană că aceasta „reactualizează miraculosul illud tempus, când Hristos, Fecioara și Apostolii trăiau printre oameni.”

În cultura românească motivul icoanei a pătruns o dată cu Umanismul românesc abia spre sfârșitul secolului XVI, odată cu primii cărturari, cunoscători ai limbilor greacă și latină, alături de voievozii români ce au susținut ridicarea de adevărate monumente religioase în stil renesantist și sprijinirea primelor tipărituri. Astfel cronicarii scriu și amintesc în cronicile lor despre icoanele pictate în bisericile ctitorite de domnitori. Astfel în „Predoslovie”, Grigore Ureche amintește de folosul icoanei purtătoare de noroace.

Biserica ortodoxă română a construit prin mănăstirile sale în secolele XIV-XVI, ca Vodița, Tismana, Prislop, Cozia, Călimănești, Bistrița, Dealul, Govora, Voroneț, Sucevița, și altele, centre de cultură unde călugării depuneau o harnică muncă de copiere a textelor slavonești și mai târziu cele românești, fie religioase, fie praxile, în care era vorba despre icoane ca simbol și imagine a întemeietorilor creștinismului planetar. Tot în aceste lăcașuri de cult s-a dezvoltat, printre altele, pictura acestor icoane. Un exemplu elocvent este mănăstirea Nicula.

O cronică s-a alcătuit după anul 1481, la curtea lui Ștefan cel Mare care prezenta evenimentele de la 1457 înainte și în care este vorba de unele icoane din mănăstirile Moldovei.

Cărțile tipărite de Coresi, bucurându-se de o largă răspândire, au impus graiul popular vorbit în Țara

Românească și în sudul Ardealului ca mijloc de exprimare cărturărească. Acestea au făcut vorbire de icoane și le-a impus ca simbol al creștinismului în lăcașurile de cult. Mai întâi în mănăstiri și apoi în parohii.

În 1643 vede lumina tiparului în Moldova „Carte românească de învățătură” a mitropolitului Varlaam. În prefața Cazaniei se afirmă ideea originii comune a Românilor, în care ne-a transmis în imagini artistice aspecte din viața societăți moldovenești din satele și târgurile de pe atunci, inclusive lăcașuri de cult cu icoane, care contribuie mult la ridicarea valorii literare a lucrării.

În „Psaltirea în versuri a lui Dosoftei” de la 1678, prima operă în versuri, de mari proporții, operă tradusă după modelul polon al lui Jan Kochanowski, tipărită în Polonia la Uniech la 1673, se face vorbire și de icoană: „Viersul de psalmi să nu fie vană/ Cu buciul de corn de bour/ să vorovescă ca o icoană/ Să răsună până'n nou”.

Grigore Ureche în cronică sa „Domnii țării Moldovei și viața lor” dă o mare extindere în cronică sa domnitorului Ștefan cel Mare. Figura sa ne este prezentată ca un simbol al luptei pentru eliberare, dar și despre ctitoriile mănăstirilor pictate cu icoane comandate de domnitor și soața sa.

În secolul XVIII cultura română a luat o amploare mai mare prin lucrările lui Dimitrie Cantemir și Ion Neculce. Dar nu trebuie uitat nici Ilia care a ilustrat cu icoane Cazanăa lui Varlaam. Despre icoane face vorbire și Ion Neculce în „Letopisețul Țării Moldovei dela Dabija Voievod până la domnia lui Ioan Mavrocordat”, dar și în „O samă de cuvinte” în care îl zugrăvește pe Ștefan cel Mare ca

iubitor de sabie și icoană, iar Ion Neculce în „Letopiseșul Țării Moldovei”, povestește evenimentele trăite dintre anii 1661-1743, continuând cronică lui Miron Costin. În această cronică ilustrează momentul în care Dumitrașcu Vodă, Cantacuzino și o seamă de boieri cer și obțin să fie lăsate pentru iernat hoardele tătărești. Printre elementele de satiră socială și de umor descoperim și amintiri despre lăcașuri de cult împodobite de sfintele icoane.

Dimitrie Cantemir în „Hronicul vechimii a Romano-Moldo-Vlahilor” (1718) el dezbate problema unității și originii comune a poporului roman. Lucrarea cuprinde și pasaje interesante din punct de vedere literar și religios, mai ales când autorul vorbește cu dragoste despre popor, creștinismul acestuia, patrie și lăcașurile de cult cu colorate fresce.

Mai târziu în literatură motivul icoanei a luat și o conotație reprezentativă pentru un lucru iubit și îndrăgit. Astfel Nichifor Crainic a demonstrat că Eminescu a fost un poet creștin și că Icoana Maicii Domnului l-a inspirat, dedicându-i câteva poezii. Crainic a găsit o soluție adoptată și de Edgar Papu care afirmă că temele romantice sunt un „adăstrat” al creației eminesciene, dar fiind un „duh” creștin, care poate ieși la iveală după

o atentă filtrare a operei acestuia. Sensul icoanei s-a folosit în a reda dragostea de mamă, „icoană sfântă”. Opera eminesciană, creștinismul și simbolul Icoanei nu apare în chip autonom, ci ca parte a unei problematice considerate mai largă, anume identitatea națională, creștinismul neamului românesc și valorile tradiționale ale națiunii. (Vezi poezia Rugăciune, etc.)

În publicistica lui Eminescu descoperim multe articole în care face vorbire despre icoană. Astfel, în articolul „Iconarii D-lui Beldiman”, publicat în „România liberă”, XII, nr.3351, 13/ 25 noiembrie 1888, p.1, face pledoarie pentru sprijinirea iconarilor din partea Ministerului Culturii.

Alexandru Vlahuță în poezia „La icoană” ilustrează viața chinuită de muncă a femeii de la țară care, după atâta istovire, pleacă pe jos cu copilul în brațe care istovit de atâta drum a murit. Femeia nebună de durere, observă această nenorocire chiar în fața icoanei sfinte. Era, deja, nebună și blestema icoana.

Mai târziu Ion Pillat în poezia „Sfârșit de toamnă” vorbește de icoana ancestrală ce străbate veacurile: „Icoana tăinuită ce farmec straniu are!/ Tăcută o șterge veacul, dar tot mai blândă pare/ Cu fața ei asemeni iubirii ce-a trecut.”

Mihai Sadoveanu în „Baltagul” se subliniază faptul că Victoria înainte de a pleca să-l caute pe Nichifor se roagă la icoana Sfânta Ana. Și Arghezi scrie un volum de articole, în 1929, intitulat „Icoane de lemn”. Titlu ce sugerează frumusețea și sfințenia tabletelor din această culegere de tablete.

Poetul și prozatorul Alexandru Iacobescu, colaborator al revistei Ramuri, din 1914-1943, publică în 1926 volumul „Icoane și priveliști” și „Icoane din Bosfor”, volume care ilustrează atmosfera prin descrieri plastice. Icoana este văzută ca o imagine frumoasă și sfântă, inclusiv realitatea este percepută prin simbolistica icoanei.

Vasile Voiculescu spune într-un eseu al său că „icoanele sunt roadele contemplării”.

Eroul liric sorescian pledează pentru icoana sfântă a femeii în fața lui Dumnezeu. Așa cum spuneam mulți scriitori români folosesc icoana ca termen de comparație sau simbol al sfințeniei și frumuseții.

Am expus doar câteva exemple care jalonează o întreagă perioadă din istoria literaturii române în care motivul icoanei a fost abordat de poeți și scriitori, în majoritatea cazurilor, în spiritual creștin-ortodox.

Balada Oltului

Al. Florin Țene

*Hășmașul Mare îmbrățișează izvorul
Oltul vălurește în limba română,
Când printre stânci își cântă dorul
Și pădurea îl îngână.*

*Coboară râul măcinând stânci
De dor venit de departe,
Iar apa cântă din izvoare adânci
Scriind povești într-o carte.*

*Morile de lumină scapără valuri în palete
În hora lor s-a prins și pădurea,
Iar când obosite le este sete
Sorb lumină și gânduri plecate aiurea.*

*O, Doamne, de Olt mi-e dor
Ca la o icoană la el mă-nchin,
Departa sunt și ași vrea să zbor
La malul lui să-l sorb și să mă înclin.*

*La Cozia Mircea tânăr în vis
Bătrân în înțelepciune și vână
Îmi luminează drumul întins
Cu-n gând bun și sabia în mână.*

*Sunt dor de ducă și de iubire
Și port râul prin lume ca pe-o cruce
Chiar dacă Oltul precum un mire,
În Dunăre se varsă și se tot duce...*

*Frații Mureș și Oltul unesc țărișoare
În Țara cea Mare, România bogată,
Muguri pe un arbore înălțat spre soare
Din pădurea Litovoilor armată.*

*În Marea cea Mare Oltul vorbește
Limba învățată la izvoare,
Capodoperă din cuvinte ce unește
Românii din Carpați, Dunăre și zare...*

*Oltule, Oltușule, vin românii să te vadă
Intrând cu Doina în veșnicia din baladă.*

DIDO ȘI AENEAS - PREMIERĂ EVENIMENT LA OPERA ISRAELIANĂ

Magdalena BRĂTESCU

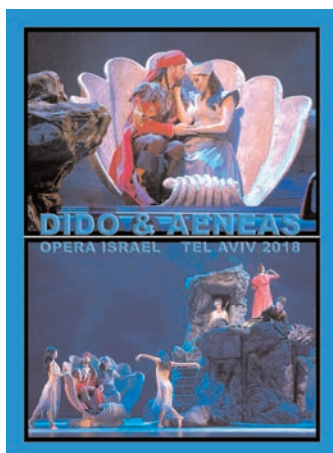

Considerată o capodoperă a barocului, „Dido și Aeneas” a fost compusă de englezul Henry Purcell pe un libret de Nahum Tate pe la sfârșitul secolului al XVII-lea. Prima reprezentație (1689) a durat o oră și a avut loc la Pensionul de fete Josias din Chelsea, un cartier al Londrei. Purcell însuși a cântat la clavicin, iar elevele au dansat.

În Israel „Dido și Aeneas” a fost montată în 1985. Am văzut spectacolul montat în 2014 pe scena Operei din Rouen, Haute Normandie, de coreografii, regizorii și scenografii de un talent și de o fantezie ieșite din comun, Cécile Roussat și Julien Lubek. Mi-am spus atunci că nicio altă reprezentare nu o va putea depăși. Și iată că Opera israeliană a invitat tandemul Roussat-Lubek și ei au reeditat succesul folosind aceleași decoruri și costume de poveste, precum și lighting design-ul fabulos al lui Marc Gingold. De data aceasta cu o distribuție în întregime israeliană și sub bagheta minunatului Ethan Schmeisser care a dirijat orchestra Barrocade și corul Operei telaviviene. Barrocade, o formație de mare succes, interpretează din 2007 muzică veche folosind instrumentele epocii, de coarde-lăută, teorbă, arciliuto, violoncel și de suflat-chalumeau, basson, fluier, oboi.

Realizatorii au avut două idei originale, plasarea acțiunii la malul mării și în universul subacvatic și folosirea unui grup de dansatori și acrobați care fascinează spectatorii.

Muzica lui Purcell are armonii divine. Uvertura french style e în tempo lent și solemn. Urmează un allegro cu elemente împrumutate din fugă și în continuare prima arie a confidentei reginei, Belinda „Shake the cloud”. Episoadele în care apar vrăjitoarele-sirene sunt tipic englezești, cântate realist sau cu vocalize ceea ce dă muzicii o tentă comico-dramatică. Cea mai cunoscută arie, cea a morții lui Dido are o cromatică descendentă și o parte vocală, prevestind contrapunctul născut din polifonia lineară. Purcell reușește să pună pe muzică limba engleză în lamentații pline de patos, arii bucolice și coruri strălucitoare, totul pe un fond dramatic dens și concis.

Subiectul e inspirat din Cartea a IV-a a Eneidei de Virgiliu în care e vorba de dragostea cu sfârșit dramatic dintre Dido, regina Cartaginei și eroul troian Aeneas, fiul lui Venus. Se presupune că opera ar fi alegorică. Tate însuși menționa că James al II-lea ar fi Aeneas care, indus în eroare de forțe malefice, o părăsește pe Dido, simbolizând poporul britanic. Mai plauzibil îmi pare ordinul dat Jupiter lui Aeneas de a rupe legătura cu Dido și de a se întoarce în Italia pentru a întemeia orașul Roma în locul Troiei distruse.

Acțiunea se desfășoară într-un univers marin, inițial pe un mal stâncos al mării, în portul cartaginez (actualmente Tunisia) unde are loc întâlnirea mitologicului cuplu. Dido și Aeneas își consumă dragostea într-o cochilie uriașă. Lumea subacvatică e populată de sirene, făpturi fantastice, un monstru marin și o caracatiță-magician gigantică. Furtuna violentă reprezentând furia zeiască întrerupe extazul amoros. În lumina aurie a asfințitului, marinarii troieni se îmbarcă pe vaporul a cărui provă ocupă jumătate din scenă. Mateloți acrobați realizează un melanj de street cu piramide, apoi se catără pe catarge. Un Cupidon înaripat, acoperit de fulgi zboară în aer într-un număr de trapez pe muzică.

În rolul lui Dido, mezzo soprana Anat Czarny cucerește printr-o evoluție muzicală foarte reușită, vocea bine dozată și interpretarea în nuanțe asortate barocului. Finalul dramatic, când fusta i se desface ocupând toată scena și se transformă în marea care o înghite în valurile ei, surprinde și emoționează publicul.

Baritonul Oded Reich (Aeneas) pe linii melodice perfecte redă frământările eroului în lupta cu destinul, intrigile vrăjitoarelor și ordinul lui Jupiter de a-și părăsi iubita. Foarte reușită a fost și soprana Daniela Skorka (Belinda) cu o partitură întinsă, bine susținută. Menționez de asemenea pe tenorul Guy Mennheim (magicianul-caracatiță) și pe Moran Abouloff, Tali Ketzeff, Nitzan Alon și Yaniv d'Or.

Producția cucerește publicul prin candoare ludică. Stilul operei este respectat cu grijă, iar inovațiile scenice se urmăresc cu deliciu. Un succes excepțional!

POEME PENTRU FIUL MEU PLECAT

Doina ANDRONIC

Bate vântul salcia

Bate vântul salcia
Peste drum de casa mea.
Ramurile i se frâng,
O privesc prin geam și plâng
Nu de jalea sălcilor,
Mi-e gândul l-al meu fecior
Și mă usc și ard de dor
Că nu-l mai am în ocol.
De-l caut, îl deranjează,
Dacă-l plâng, se întristează.
Dacă-l strig, nu mă aude,
Dacă-l sun, nu îmi răspunde.
Nu-mi găsesc niciunde loc,
Dorul lui e ca un foc.
Tot aștept noapte și zi
Să sune de unde-o fi,
Să-i aud glasul curat
Să am sufletu-mpăcat.

Întrebare

Când s-au scurs atâtea ani?!
Tu ești dus departe-n lume
Am rămas aici, sărmani,
Să te tot strigăm pe nume.

Ce-ai cerut și nu ți-am dat?
Anii să-i întorc nu pot.
Tu vei fi mereu plecat
Chiar și inima de-mi scot!

Nu știu cum e viața ta,
Cum te mai împaci cu soarta,
De-aia-mi plânge inima
Și-aștept să-mi mai deschizi poarta.

Cine știe ce-i cu tine,
Ce te-așteaptă pe-a ta cale?
Simt că te depărți de mine
Ca apa ce curge-n vale.

Mă întreb, care și cine
Ar putea să te-nțeleagă?
Doar speranța îmi rămâne
Să te-aștept viața-ntreagă.

Fiul meu cu suflet bun

Fiul meu cu suflet bun,
Cum ai fost ești și acum.
Fiule cu suflet mare,
N-ai în lume-asemănare!
Bunătate ca a ta
N-are altu-n viața mea.
Mândră sunt, o spun mereu,
Pentru că ești fiul meu,
Dar mi-e jele pentru mine
Că nu-s mereu lângă tine.
Doru-i mult, multă durere,
Și nu mai găsesc putere
Să ajung până la tine
Să mă bucur că ți-e bine.
Fiule, dac-ai putea,
Eu, din suflet te-aș ruga
Să mai vii de prin străini
La părinții tăi bătrâni,
La căsuța părintească,
Domnul să te ocrotească,
Dorul să-l mai ostoiești,
Lacrima s-o mai oprești
Durerea s-o lecuiești
Iubirea s-o-mpărtășești!

De-aș putea

De-aș putea mi-aș rupe-n două
Inima ce-n piept îmi bate
O parte să v-o dau vouă,
Alta s-o trimit departe.

Azi nu mă-nțelege nime'
Când mă bucur, sau când plâng.
Azi am fata lângă mine,
Dar fecioru-l port în gând.

Numai inima de mamă
Știe dorul să-l ascundă,
Să-mpletească bucuria
Cu durerea ei profundă.

Stau cu gândul dus prin lume
Și mă-ntreb pe-al casei prag:
Va veni cândva o vreme
Să-mi mai văd băiatul drag?

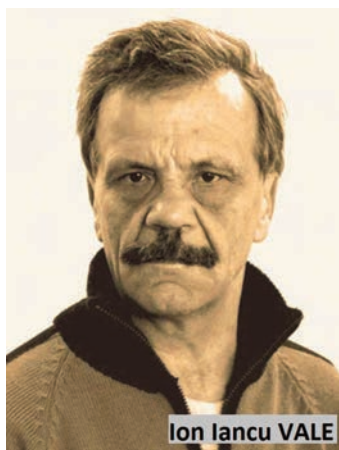
Să-i mai văd pe toți acasă
Și în brațe să îi strâng?
Cât voi fi de bucuroasă!
O să râd sau o să plâng?

Ard-o focu strâmbătate

Ard-o focu strâmbătate,
Lasă părinți fără gloate,
Fără copii și nepoți,
Greu le duci doru la toți!
Și pe mine m-o lăsat,
Puii s-or înstrăinat.
Mi-or lăsat sufletul gol,
Nu-mi mai calcă prin ocol.

De-o fi să se-ntoarc-odată
O fi ușa încuiată
Nu-i nici mamă, nu-i nici tată
Cheia ruginită-n poartă
Înăuntrul dor și jele
Or afla gloatele mele!

Sub teroare

Ion Iancu Vale

Din ce în ce mai curios, fascinat de diversitatea
imaginilor,
omul mai făcu vreo câțiva pași.
Deodată, fu cuprins de o senzație ciudată,
neliniștitoare,
se simțea intens privit
și nu știa de unde și de la cine vine acea privire.
Se întoarse și înlemni,
o sudoare rece, începu să i se prelingă sub cămașa
subțire cu care era îmbrăcat...
Vegetația aceea bogată,
luxuriantă în care predomina un verde profund,
aproape lichid, îl asaltă cu șocanta și agresiva ei
sălbăticie.
Copaci înalți ce păreau că se scurg din cer,
cu coroane uriașe și tulpini drepte, ca strunjite,
strânși în îmbrățișarea densă a arbuștilor,
se întrețeseau într-un organic
și inexpugnabil zid vegetal.
Ici-colo flori carnivore,
spectral și aprins colorate prindeau, între petalele
lor înșelătoare, insecte nebănuitoare pe care le
devorau,
deschizându-și din nou cupolele florale
pentru a sechestra o altă pradă.
Reptile de mărimi și specii diverse
și multe alte târătoare se strecurau printre tulpini,
crengi și frunze, într-un permanent du-te-vino,
aparent illogic.
Soarele se întrezărea pulverizat de sita deasă,
cancerigenă
a florei grele, tropicale.

Păienjenișul de lumină era permanent tulburat
de săgetarea unor papagali viu colorați,
a vreunei șopârle zburătoare sau de hârjoana
tembelă

a cârdurilor de maimuțe agățate de lianele
ce uneau cerul cu pământul.

Aerul părea gros, material și netulburat de nici
cea mai mica adiere.

Pe trunchiul unui arbore doborât de cine-știe
ce furtună, stătea el.

Cu ochii galbeni, dilatați, îl țintuia pe om
cu o privire ce emana o forță paralizantă,
magnetică.

Gura mare, dreptunghiulară, deschisă,
descoperea

dantura strălucitoare, puternică și ascuțită de
felină.

Trupul lung, rotund și dungat se sprijinea pe
membre solide,

terminate în labe mari cu gheare ca niște șișuri,
tăioase, de os, înfipite în trunchiul copacului
pe care stătea la pândă cu urechile semeț ridicate,
așteptând parcă doar un semnal
pentru a se arunca într-un salt magistral și ucigaș.

Hipnotizat, omul rămase ca bătut în cuie
ar fi vrut să se întoarcă și să fugă, dar picioarele
și întregul corp refuzau să-l asculte.

Ar fi vrut să strige, dar nu putea scoate niciun sunet
din gura încheștată de teamă.

Și ochii uriașei pisici, galbeni-verzui, îl priveau
în continuare fix, hipnotic...

Printr-un efort suprem, reuși în cele din urmă
să-și revină la normal.

Își mișcă nesigur picioarele, întinse o mână
tremurândă,

întoarse tabloul și urmărit de privirea
dezaprobată

a supraveghetorei,

ieși clătînându-se din expoziția de pictură.

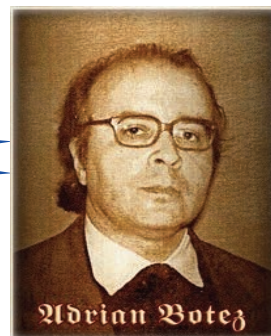
Ajuns în stradă, răsuflă fericit,

își șterse fața șiroind de nădușeală cu o batistă
și cu o bucurie nedisimulată privi avid
aglomerația citadină, clădirile orașului...

Își aprinse cu gesturi febrile o țigară,
din care începu să tragă cu nesaț...

SUMBRE ZIDIRI (STIHURI)

Adrian BOTEZ

CITITOR ȘI SRIITOR

*mă prinde moartea tot cu cartea-n mână
zâmbind de-o lume care se amână:
e-o lume fără as și fără pică -
o lume de cuvinte – „de nimică”...*

*o lume-n care-s zeu printre driade
și-mi cad pe cap luminile-n cascade:
dacă la fila doșpe stau să mor
sar la final: „Suprem Judecător!”...*

*...oricare Carte-i decât mintea mai deșteaptă
slovă cu slovă au complotat-o-n ceruri
apoi – sub țeasta celui ce n-așteaptă*

*o au zvârlit – ca o plodire dreaptă!
...te cocoșezi - Poete – gândind la dinamită:
se iscă încă-o Carte – sub hârca-ți adormită!*

ÎN TEMPLUL PĂDURII

*pe sub podiri de verde înfrunzit
strecor-mi firava făptură de tăciune
iar clorofile grase – lujer îmbulzit
trezesc în mine grave – scumpe strune*

*șerpilor-copaci se-mbuibă toți de umbră
și mă privesc cu nepăsare sumbră
s-a fost clădit pădurea ca un turn
în cari se lăfăie un rege taciturn*

*așa minuscul și dorit de raze
n-am râvnă – doar zvâcniri de-extaze
nu mă preumblu – meditez la mers*

*și fiecare gând îmi sună-a vers...
...m-am îngrășat de visele divine
descopăr rugăciunii rădăcine*

CARTEA - NESFÂNTUL MEU ZIDAR

*o viață-ntreagă-ncapă într-un vis
și tragedii cumplite-s înghițite-n ceață
ar dispărea calvarul – dacă n-ar fi scris
deci scrisul e calvar - iar fila-i viață*

*din stihuri curge sângele-umilirii
din stih se întrupează uri – iertare
dar cartea nu dă izbăvirea prin uitare
ci răstigniri pe crucea amintirii*

*iar tot ce-a fost – de-a pururi se repetă
căci epopeea se preschimbă în coșmar
de nu mai știi ce-a fost și ce-amenință:*

*cartea-i nesfântul – crudul meu zidar...
...zvârcolului de monștri valul dă priință
tu singur le nutrești icoana spre ființă*

MISTICA IERNII (II)

*nămeți de flori se-agață-n ramuri
și vor cădea nămeți petale...
prin hoarda vieții fără hamuri
prin floarea ninsă-n loji regale*

*un sfânt fior călăuzește
iernatica bulibășeală:
prin nudul vieții moleșește
un dor de moarte – cumințeală...*

*dezmațul vieții – cancer liric
încă din cer jura oniric:
la-al morții mistic – unic schit*

*s-a vindeca – pururi sfințit...
...prefața iernii – oarba vară
mătăhăind – prin spini – spre Scară...*

COLAJ LIRIC

Poezia Săptămânii ITHACA

GABRIELA CĂLUȚIU-SONNENBERG

Germain Droogenbroodt

Bangkok

*Distrat și risipit
etern și sfânt orașul
cu străluciri de aur
în fum și neguri zace.*

*E oare cu puțință să pălească
a perlei scânteiere sidefată
dând lustru prăfuitei și strâmtei
noastre lumi?
Frumosul Chao Phraya continuă să
curgă
în timp ce soarele se-așterne în
amurg.*

*Pălind discret în verde,
pământul urgisit se ofilește
sub greul templelor și-naltelor zidiri,
sub străzile de-a pururi trepidante.*

*Bangkok se zvârcolește
în haosul perpetuu.
De-i zi sau noapte-abia se mai
ghicește,
în capitala țării mele!*

Naowarat Pongpaiboon, Tailanda
(1940)
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu-Sonnenberg

Păpușa mea

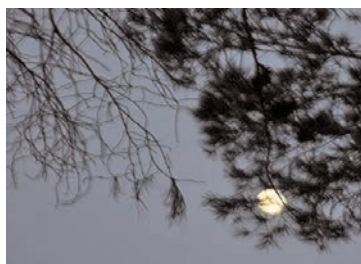

*Pe când eram copilă, în suburbia
Aliyah
aveam o păpușă iar ei îi lipseau
un braț și un ochi.*

*Nu știu de păpușa
aieva era, pesemne-o fi fost
vreo născocire de-a mea.*

*Între timp s-a stins mama,
și-acum nu mai am pe cine să întreb.*

Dorit Weisman, Israel
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu-Sonnenberg

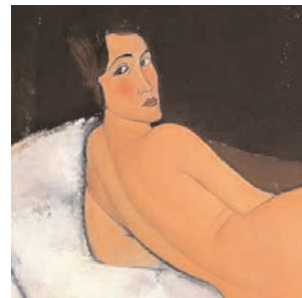
Cătând la lună și jinduind după iubitul de departe

*Rotuna lună peste mare urcă,
și luminează-ntregul firmament,
iar inimilor despărțite le aduce
tainele nopților, adânci.*

*Sting lumânarea și mă scald acum
în luciul ei primenitor,
și-mbrac vestonul ca să mă feresc
de negura care sporește-ntruna.*

*Cât timp nu pot să-ți dau măcar
un strop de licăr selenar sub
pleoape,
mă voi întoarce-n pat ca să visez
și poate-n vis te voi simți aproape.*

Chang Chiu-ling, China (A.D. 673–740)
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu-Sonnenberg

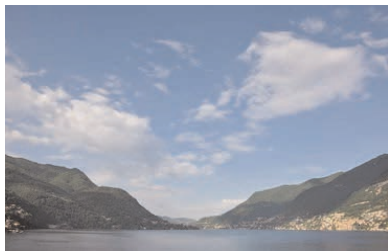
Dacă mă iubești, iubește-mă toată

*Dacă mă iubești, iubește-mă toată,
nu pe porțiuni de lumină sau
umbră...
Dacă mă iubești, iubește-mă neagră
și albă. Și gri, și verde și blondă,
și brună...*

*Iubește-mă ziua,
iubește-mă noaptea...
Iar în zori, cu fereastra deschisă!*

*Dacă mă iubești, nu mă ciunti.
Iubește-mă toată... Sau nu mă iubi
deloc!*

Dulce Maria Loynaz, Kuba (1902 – 1997)
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu-Sonnenberg

Tabloul celest

*Pe fondul albastrei bolți
norii încondeiază
alb peste alb
efemere tablouri*

*Oare să fie semne
sau poate-i vorba doar
de-un simplu răsfăț vizual?*

Germain Droogenbroodt,
Traducere Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Sparte

oglinzile toate,

*schimonosite până reflectă
în deșert numele propriu,*

urmele noastre pălesc,

*eul tău
tu-ul meu
- invizibile urme lasă -
ce dăinuie după noi.*

Rafael Carcelén, Chinchilla, Spania
1961
Traducere Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

O nouă zi

*Obrazul mi-l lipesc
de-al zilei umed geam.*

*Suflarea-mi încălzește
un limitat contur
de insulă ferice.*

*O lacrimă ce-mi cade
fertilă sub picioare
mă-ndeamnă să rodesc.*

MAŁGORZATA ŻURECKA, Polonia
Traducere Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Psalm 1

*Ferice de cel ce nu se supune
lozincilor Partidului
și nici la mitinguri nu asistă;
la masă cu bandiți nu se-așază
și nici cu generali, prin consilii
de război.*

*Ferice de cel ce fratele nu-și
spionează
și nici nu-și denunță colegul de
școală.*

*Ferice de cel ce deloc nu citește
reclama comercială*

*și radiourile nu le ascultă
și nici sloganurile lor nu le crede.*

*Va fi asemeni copacului crescut
lângă-o fântână.*

Ernesto Cardenal, Nicaragua 1925
Traducere Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Rămâne doar un nume moștenire

*Acesta e voiajul dintre țărmuri,
compus din pașii trecători
de ieri și de-adineaurei,
care nu lasă urme.*

*Va ști pesemne aburul ieșit din
valul spart la mal -
dacă-n prundiș stă încrustat
numele lui?
Sau poate zburătoarele-n picaj -
il văd crestă în scoarța vreunui
pin?*

*Ce altceva rămâne moștenire
decât acel de-a pururea uitat
nepomenit vreodată nume
călător.*

Mahaya Mohd Yassin, Malaezia
Traducere Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

ÎNTÂMPĂRI DE LA GRANIȚĂ

Anton GAGIU

Continuare din numărul trecut

Un comandant de unitate cu activitatea operativă doarme cu telefonul la cap. El nu poate niciodată să se desprindă de responsabilitățile sale. Chiar dacă are un timp al lui pe care și-l petrece cu familia departe de casă, deci de telefon, atunci când ajunge acasă primul lucru pe care-l face... se informează la dispeceratul unității de situația operativă, abia atunci poate să pună capul pe pernă. Noapte de august, mai scurtă ca predecesoarele din iunie și iulie, dar mai caldă și mai plină de neprevăzut. Sunetul strident al telefonului mă aduce la realitate, adică mă face să înțeleg ce sunt în realitate. Vorbesc în șoaptă să nu- mi trezesc soția care era în brațele lui Morfeu.

- Domnule locotenent- colonel avem urme printre bornele doisprezece și treisprezece, spune ofițerul de la dispecerat.

- Câte părții sunt? întreb.

- Multe. Nici ofițerul de serviciu pe subunitate nu a putut identifica numărul pentru că sunt unele peste altele.

- Urgent să închidă podurile peste Lacul Mangalia și la șantier, la coadă (era vorba de coada lacului). Mă pun și eu în mișcare imediat. Să fie mașina gata, în cinci minute ajung la unitate.

Cele două borne era dispuse în dreapta punctului de trecere a frontierei și constituiau locul prin care cel mai adesea infractorii intrau

în țară pentru că locul era în pantă, ascuns ochilor și deschidea drum spre interior. Cele două locuri pe care le-am nominalizat ca să fie închise erau puncte obligatorii de trecere. Aici ar fi trebuit să fie controlate toate mijloacele de transport precum și pedestrii. Când era vorba de o situație operativă mașina era turată la maxim, atât cât putea să alerge o Dacie cu vreo sută cincizeci de mii de kilometri la bord. Am parcurs aproape șaiszeci de kilometri în mai puțin de douăzeci de minute. M-am dus direct la locurile pe care le indicasem ca puncte obligate de trecere care trebuiau închise. Și așa și erau. Câte două echipaje mobile cu câte patru oameni erau în ambele locuri. Controlau tot ce venea dinspre sud, până și femeile care veneau pe bicicletă și se îndreptau spre locul de muncă din șantierul naval. Alte patru patrulare cercetau un perimetru de câțiva kilometri pătrați. Brusc mi-a venit o idee: „dar dacă intrușii au venit mai devreme și au ieșit din cercul meu?”

- Lordăchescule, îl strig pe comandantul subunității care era la câțiva metri de mine, câți oameni ai acum aici?

Ne aflam la punctul obligat de trecere de la coada lacului. Se gândește puțin înainte să răspundă, apoi:

- Cincisprezece, spune.

- Nu peste tot, numai aici unde suntem acum.

- Șase.

- La patru și împreună cu tine mergeți la gară. Știu că e un tren acum cu destinația Arad, tocmai bun pentru fugarii noștri. Controlați trenul de la un capăt la altul. Dacă intrați în criză de timp, continuați din mers până la Constanța.

- Am înțeles! a spus acesta și în mai puțin de un minut era deja în mișcare spre gară. Cei care rămăseseră pe loc au continuat controlul. Eu am plecat spre reședința subunității să coordonez operațiunea de acolo și să

elaborez raportul către eșalonul superior. Trecuse mai puțin de o jumătate de oră, când primesc un telefon de la lordăchescu chiar din gară.

- Domnule locotenent- colonel, am reținut cinci persoane...

- Cinci?

- Da. Sunt iranieni.

- Unde ești acum?

- La poliția transporturi.

- Rămâi acolo. Îți trimit o mașină cu escorta.

- Am înțeles.

Greul de abia acum începea. Să- i interoghezi. Să faci anchetă, dar...

Niciunul dintre ei nu a recunoscut că vorbește limba engleză ca să te poți înțelege, deși eram convins că toți știau engleza. Susțineau că vorbesc numai limba persană, și încă una în dialect farsi, adică doreau, cu alte cuvinte să tragă de timp. Doamne! Unde să găsești un vorbitor de persană în dialect farsi într-un orașel de treizeci de mii de locuitori? Și totuși! I-am studiat bine pe toți, om cu om, încercam să- l dibui pe cel care era călăuză. Sigur unul dintre ei avea această calitate și făcuse drumul acesta de multe ori, de aici din sud-est până în vest, iar de acolo spre Germania. Cu siguranță omul cheie era unul din cei cinci. Dar care? Patru dintre ei aveau figuri comune, bruneți, bărboși, priviri șterse din ochi negri, dar unul era mic de statură, fără barbă (așa nu atrăgea atenția), îmbrăcat ceva mai bine, adică purta o costumație de stradă, nu de... câmp și... nu avea bagaj. Ceilalți aveau fiecare câte un mic rucsac cu lucruri personale de strictă necesitate. Pe „omul mic” l-am luat din grup și l-am dus în biroul comandantului de subunitate unde- mi făcusem statul major al operațiunii. L-am invitat să ia loc pe scaunul din fața biroului meu și câteva minute nu i-am adresat nicio întrebare, doar mă uitam în ochii lui, îl studiam, îi vedeam trăsăturile feței de parcă erau desenate de mine

atunci pe loc.

- Și zici că nu știi limba engleză?

Dă din cap, semn că „nu știe”.

- Dar gestul acesta din cap înseamnă deja un răspuns pozitiv, spun.

- Puțin înțeleg, spune în sfârșit în engleză.

- Crezi că nu ne putem înțelege?

- Nu, spune.

Atunci intră pe ușă lordăchescu.

- Șefu, spune acesta, am găsit vorbitor de farsi.

- Cum? Unde? întreb mirat pentru că mi se părea imposibil.

- La un restaurant din stațiune, un bucătar. Bine, dar cum îl plătim? Că nu vine degeaba? întrebă lordăchescu mai mult pentru el decât pentru mine.

- Îl plătim amândoi, spun râzând, dar chiar așa aveam de gând să fac. La bugetul unității nu aveam fonduri pentru așa ceva.

- lordăchescule cheamă-l pe Tunea aici.

Tunea era un subofițer isteț care se ocupa de logistica subunității. Subofițerul a venit rapid de parcă aștepta la ușă.

- Te rog să-i faci o percheziție acestui individ ca la carte, spun. I-al la tine la birou.

După un sfert de oră a venit la mine cu o surpriză: o hartă a Europei. De fapt partea de est a acesteia până în Germania.

- Unde o avea?

- În căptușeala gecii (purta o giacă subțire de fâș). Am studiat harta și am făcut rapid următoarele constatări: era un document serios utilizat după modul în care arăta-făcută franjuri și murdară pe alocuri de urme de mâncare; utilizatorul marcase anumite locuri cu un marker roșu semn că acelea erau de importanță deosebită pentru el (două localități la frontiera turco-bulgară, apoi Mangalia la noi și... punctul de ieșire din România-Arad, dincolo Seged, Gyor, Viena, iar în Germania, Pasau). Traseul era fără nici un dubiu al unor transfugi, dar pe acest traseu sigur aveau călăuze, iar una dintre ele era chiar cel la care găsisem această hartă. Mă întrebam dacă nu era mai bine să-l opresc aici

pe el, călăuza și să- i dau pe ceilalți vecinilor, dar eram convins că omologii bulgari vor avea obiecțiuni. Nu puteam returna patru persoane și să spun că au trecut frontiera cinci, dar pe una o păstrăm pentru... cercetări. Am renunțat la idee și am întocmit informarea pentru cinci persoane.

Nu trecuseră decât ceva mai mult de treizeci de zile de la această întâmplare când, într-o dimineață de septembrie sunt anunțat de comandantul subunității de la Mangalia, subunitate care primise misiunea de a instala o patrulă la gară formată din cei mai instruiți oameni, pentru a depista eventualii transfugi după trăsăturile feței și îmbrăcăminte că: „am reținut un individ care pare a fi călăuză. Întreb: „la ce tren?” Răspunsul m-a stupefiat: „acceleratul de Arad care intră în stație la cinci și jumătate. „Nu am mai întrebat nimic. Am plecat spre Mangalia. Aveam o bănuială, aceea că persoana reținută este clientul meu mai vechi care spunea că nu știe limba engleză. Comandantul subunității tocmai îmi spusese că s-a înțeles cu el în engleză. După circa treizeci de minute eram la Mangalia.

- Unde este? întreb de cum am intrat în subunitate.

- În camera de oaspeți, îmi spune Vulpe comandantul de subunitate. Găsise asupra lui biletul de călătorie pe care scria negru pe alb: Arad-Mangalia. Intru valvârtej în cameră mânat de curiozitate și... ce să vezi? Era chiar omul meu, iranianul mărunț, îndesat, îmbrăcat ceva mai gros ca în august, doar venise toamna și...

- Ooo, ca să vezi! Iată ne vedem din nou! Sper că nu susții din nou că nu știi engleza? M- a privit atent. A plecat capul, semn că se recunoaște învins.

- Nu, răspunde scurt. Vreau să fiu predat la bulgari.

- Ohoo, ia- o încet cu asta. Nu știu dacă pot. Nu ai venit de la bulgari, în cel mai bun caz te pot preda la... maghiari că doar ai venit de la Arad, nu? Nu a zis nimic pentru început, a coborât din nou privirea, probabil mintea lui analiza posibilitățile pe

care le are.

- Dacă spun tot, ce mi se poate întâmpla?

- Să faci câteva luni de închisoare apoi să fii expulzat.

- Și trimis, unde?

- În țara de origine?

- Asta nu-i bine, poate negociem.

- Poate. Hai să vedem dacă avem ce să negociem.

- Avem cu siguranță, a spus sigur pe el.

- Da?? Și ce-mi poți da la schimb?

- Numele călăuzelor de pe teritoriul vostru care sunt de la Arad.

Nu aveam de ce să stau să cumpănesc, era bine așa.

- De acord, spun. Vorbea cursiv limba engleză și scria la fel. Apoi am aflat că era și vorbitor de germană. Era originar din Tabriz (orașul covoarelor persane). Trecuseră frontierele din Iran și până în Germania de mai multe ori după ce se pregătise temeinic, singur stabilise rutele, realizase contacte în Turcia, Bulgaria, la noi, în Ungaria și apoi în Germania (aici avea tot un conațional stabilit de mai mult timp), doar în Austria nu avea contacte, se ferise pentru că nu era nevoie. Ajuns aici, stabilise doar câteva trasee pentru a ajunge la Pasau unde era contactul lui din Germania, iar acest oraș era aproape lipit de frontiera cu Austria. La Arad avea două contacte. Nu cunoștea adrese, dar mi-a spus unde pot găsi călăuzele și care este forma de contact a acestora. Tocmai venea de la Arad unde dusesse un grup de asiatici „culeși” din centrele de azil din București, și se afla aici pentru a merge din nou în Iran să constituie un nou grup pentru Occident.

- Cât costă pentru o persoană drumul din Iran și până la Pasau?

- Șapte mii cinci sute de dolari, spune fără să gândească.

- Și partea ta cât este?

- O treime din această sumă, spune. Adică două mii cinci sute de dolari de persoană.

- Tu ești cel care plătește călăuzele?

- Da, eu.

- Deci iei banii de la fiecare?

- Da.

→ Continuare în pag. 24

Poezia care produce și poezia „scoasă la produs”

Gabriel Dragnea

Trăim cu toții, în fiecare zi, sentimente bizare, gânduri tulburătoare suntem martorii unor acțiuni care nu justifică majora noastră prezență în acest spațiu pe care nu ni l-am ales ci ni s-a dat. Cu atât mai mult ar trebui să reflectăm adânc la rolul și scopul cu care am fost înzestrați de Dumnezeu să creăm poezie, să naștem vers pentru a bucura sufletul și gândurile celor care au alte calități, alt har dăruit cu alt scop. Căci, în fond, indiferent de priceperea fiecăruia dintre noi într-un domeniu sau altul, scopul este să ne completăm reciproc, să progresăm unul cu ajutorul celuilalt prin dragoste, înțelegere, toleranță și respect. Da, mai ales respect.

Citeam un material al stimabilului Ion Iancu Vale (director al revistei târgoviștene „Climate literare”) despre haina scabroasă și puturoasă pe care o poartă fără voia ei o parte din poezia cu care „se iese la produs” pe piața literaturii. Discutând ulterior ne gândeam dacă unele expresii vulgare pot avea sau nu loc în paginile unei reviste de cultură. Răspund: da. Dacă prezența lor dă un semnal de alarmă pentru protejarea valorii autentice și pentru revendicarea calității în paginile editorial-cultural atunci, da.

Tocmai referitor la această temă, într-un interviu pe care mi l-a acordat poetul Traian T. Coșovei acesta spunea astfel: „Excesul de libertate nu duce întotdeauna și la o mărire a potențialului liric, poetic. Nu aduce după sine și creativitate. Uneori acest exces duce și la abuzuri la adresa limbii române. Constat o vulgarizare și o trivializare a limbii române, pe care mă mir că niște oameni școliți o acceptă și, mai mult, se lasă ademeniți ca de un fals cântec de sirenă. Nu pot compara poezia lui Francois Villon cu ceea ce se citește în unele cenacluri, unde unele cuvinte folosite nu fac decât să aducă derizoriul cât mai aproape de autor. Spun și eu cum spunea Nichita, la un moment dat. Dacă gândirea nu este vulgară, cuvinte taxate astfel, dar spuse pe șleau, ca-n mahala, nu au nici o semnificație. Trebuie să știi cum se folosesc aceste

cuvinte fără să deranjeze; dacă gândirea este vulgară, până și cuvântul pâine miroase a căcat.” (fragment din interviul cu Traian T. Coșovei publicat în lucrarea în curs de apariție „27 DIALOGURI – Construcții incomplete”, Ed. Tiparg, 2013).

Și ca să dau exemplu de gândire vulgară, iată ce scrie un personaj scârbos, care mai este și director de instituție de învățământ din România într-o - mi-e și jenă să-i spun carte de versuri – broșură pornografică cu iz de boală psihică: „Odată, într-o discotecă, m-am dat la o tipă. Am dat-o peste cap atât de tare, că mi-a zis să merg cu ea în toaleta femeilor. Și m-am dus. A fost straniu să mă p..ș în buda femeilor. (...) Fata asta, căreia nu-i știam nici numele, udă, dorindu-și să se (...)” și...nu mai are rost să mai continui. Același personaj care a dedicat, se pare, elevilor săi aceste abjecții cu iz de demitere din învățământ continuă cu aceeași ambiție ca a cancerului care roade până la lacrimi: „Am frecat un ness, turnând peste două degete de rom și m-am lăsat convins că seara trecută reușisem să am o erecție (după cât timp?) și să mă masturbez. Mi-am privit palma și ceea ce am văzut m-a făcut să zâmbesc satisfăcut de noul nivel de indecență atins de mintea mea”. Indecență este mult prea puțin spus acestui individ care, pare-se, consideră scatofilia o muză. Nici nu vreau să îmi imaginez unde îl pândesc aceste mizerii pe acest om publicat atât de ușor de o editură, care, sigur nu are legătură cu fenomenul cultural, nici cât o răceală de-o vară.

Și știți la fel de bine ca mine că, exemple oribile ca acestea pot expune la nesfârșit.

Așadar, dacă intelectualii de prestigiu sau scriitori, critici literari renumiți girează cu propria experiență, cu certificatul de avizat publicarea unor texte de consum, la modă, lipsite de lirism sau în cel mai rău caz pornografice ca fiind lucrări ce merită insigna valorii, atunci să nu ne mirăm că pătrunde din ce în ce mai aprig și fals revendicativ fenomenul manelizării în aproape tot spațiul cultural și mediatic românesc.

GABRIEL DRAGNEA
scriitor

→ Continuare din pag. 23

- Și nu ai simțit nici un moment că ai viața pusă în pericol?

- Tot timpul am viața pusă în pericol.

- De acum încolo trebuie să te obișnuiești cu ideea că vei lua o

pauză cam lungă.

- Păi nu era vorba de câteva luni?

- Nu. E vorba de câțiva ani pentru că infracțiunea se numește „călăuzire”, nu trecerea ilegală a frontierei. A amuțit. Un traficant de persoane pe o rută de migrație importantă fusese trecut pe linie

moartă pentru mult timp sau pentru totdeauna. Mi-am desfășurat activitatea la acea frontieră încă ani buni de atunci și nu am aflat dacă „iranianul care știa doar persana în dialect farsi” așa cum declarase la prima reținere, a mai apărut pe undeva.

CRONICĂ: ALTCINEVA RĂSFOIEȘTE CARTEA VIETII NOASTRE

Ioan HOLBAN

Autor de texte umoristice, șarje pe o gamă largă de tonalități, de la ironia cordială la aceea demolatoare și de la gingașe atingeri la sarcasm, animator al Academiei Libere de la Iași și din toată lumea, editor al revistei „Booklook”, latifundiar al umorului și proprietar al unui simț critic ascuțit, de care nu scapă nimic din strâmbele alcătuirii ale lumii de azi, Mihai Batog-Bujeniță a tipărit recent un roman, „În vârful acului”, unde textele scurte, acide, în fulgerarea unui blitz, lasă loc unei vas-te construcții narative. „În vârful acului” este, pe unul din planurile sale, ceea ce se cheamă un Bildungsroman, urmărind (de)formarea unui specialist, medic chirurg, a unui individ care crește, după ce va fi aruncat în aer „tichia ridicolă cu fund pătrat și canaf de culoare galbenă, semnul distinctiv al absolvenților de medicină”, într-o societate care îi oferă tot felul de provocări, de la profilul celor apropiați - prietenul descurcăreț, Mircea, pe care îl ascultă, dar nu-l poate imita, Leia și întâlnirile cu ea pentru „probleme hormonale”, Sisi, cu serile de amor pățimaș, urmând lecțiile din Kama Sutra, pigmentate cu versuri -, până la transformarea ireversibilă - și nu în bine! - a oamenilor și orașului copilăriei și adolescenței.

Fin cunoscător al lumii medicale (probabil, și cu ajutorul soției căreia îi mulțumește, în stil propriu, într-o Autoprefață: „Soției mele de profesiune medic, pentru eforturile susținute și îndelungi în strădania ei de a mă învăța unele cuvinte precum: sternocleidomastoidian, a n t r o p o i h t i o m o r f ,

balneofiziokinetoterapie, dar și multe altele de același calibru. Nu te teme însă! Nu pot rosti și nici reține acești termeni, prin urmare, nu-i vei găsi în text deoarece am o vârstă și nu mai vreau să-mi fac dușmani!”), Mihai Batog-Bujeniță scrie în cartea sa și un roman al tranziției, urmărind mișcările acestora în mărirea, decăderea și, iarăși, mărirea unui spital de elită, „instituția fanion a sistemului sanitar din partea aceasta de țară”; ce se ascunde, însă, după cortina organizării ireproșabile ne spune Mircea, „raisonneur-ul” de serviciu, omul caracteristic în împrejurări caracteristice, descurcărețul care știe tot: „Într-o zi, mă gândeam la tine și iau din rafturile secției organizare dosarul spitalului în care lucrezi. Primul lucru pe care l-am privit era schema organizatorică. Adică acela care spune cam tot despre o instituție. Am citit cu atenție și mi-am dat seama că era un fel de operă de artă. Cei care făcuseră organigrama și angajările erau niște mari cunoscători ai modului în care se pornește o afacere dacă vrei să reușească. Să-ți explic pe scurt! O schemă minimală pentru a fi ușor monitorizată, cu personalități la vârf, pentru a crea încredere și competitivitate, cu profesioniști de primă mână în plan secund și cu o perspectivă excelentă în asigurarea cadrelor viitoare. Un element comun al tuturor este cel pe care l-ai observat și tu, oameni fără obligații familiale! Tăticu’, păi asta-i formula de constituire a unui grup de comando care trebuie să îndeplinească o misiune importantă. Elimini din start posibilitățile de

sifonare a informațiilor și lipsa nevestelor este cel mai bun drum pentru așa ceva, totodată mai anulezi și temerile firești ale omului înșurat că are copii și tremură pentru viitorul lor. Boon! Dar ne întrebăm acum care o fi misiunea aceea importantă pe care acești oameni o îndeplinesc!? Mai ales că și când vorbim de personalul medical mediu sau de cel de la servicii, cam tot așa se prezintă situația... Ca să nu mai spun despre echipa managerială, una recunoscută pentru fermitatea și eficiența ei... Să nu-mi reciți prostia aia precum că scopul principal al acestei construcții este binele pacienților și grija față de sănătatea poporului că mă bufnește râsul. Asta e valabilă numai pentru palavrele politicienilor și sunt sătul până peste cap de ele”.

Vânzoleală, o lume (aproape) în anomie, diferențe salariale, curvăsăreală, „ca pe timpul fanarioților”, în sistemul unde intră tânărul medic Dan Bunea, față cu spitalul care îl angajează, organizat „la standarde aproape de neînchipuit pentru zona din Europa în care ne aflăm”: din (i)realitatea imediată a clădirilor ruinate ale celorlalte „unități sanitare”, în paradisul unui spital „ca afară”.

Pe Mihai Batog-Bujeniță îl preocupă, mai ales, ceea ce e dincolo de actul medical ca atare; psihologia pacientului și importanța diagnosticului, de exemplu: „A diagnostica un pacient cât mai corect are o importanță capitală deoarece dacă pui un diagnostic eronat întreaga procedură ulterioară devine nu numai inutilă ci și, de regulă, foarte periculoasă. Gândește-te la cei care au intrat în sala de operații pentru amputarea unui picior, iar la ieșire au constatat că li se amputase celălalt picior. Deși pare o glumă macabră, din păcate, este un fapt real și nici măcar singular. Sigur, vedeta spectacolului în cazul nostru, a intervenției, este chirurgul, însă el fiind supus unui mare stres, dacă nu este perfect informat asupra cazului poate da greș. Iar la noi asta înseamnă, aproape întotdeauna, o pierdere irecuperabilă. Și să nu uităm că în fața celui care analizează un caz nu vine un om liniștit care poate spune

ce boală are, ci vine un om înspăimântat, cu un nivel de cultură, în general, scăzut, cu emoțiile sale, cu inerenta sa ignoranță și de cele mai multe ori predispus la a-ți ascunde adevărul și care, doar dacă-l întrebi insistent, îți va răspunde unde, cum și când doare, ce simte, ce i s-a mai întâmplat, sau dacă are antecedente în familie. Asta cu antecedentele fiind o formulare pe care trebuie, mai mereu, să o explici fiecăruia. Iar tu, om la rândul tău, cu nevoile, înțelegerile și posibilele tale scăderi de performanță, sau ca să spunem pe șleau, zile proaste, trebuie să te obiectivizezi, să fii atent și calm, un bun psiholog, dar să și știi o mulțime de lucruri pe care nu ai avut cum să le înveți la școală și le vei învăța pe parcurs prin practică. Adică după ce vei și greși de multe ori, mai ales spre disperarea ta!”.

Pe traiectul Bildungsromanului, al devenirii personajului său, prozatorul face o radiografie crudă, dar exactă, a lumii problematice din

tranziția noastră care nu se mai sfârșește, o lume măcinată nu atât de bolile somatice, cât de cele psihice; „filmul destul de înfricoșător al unei lumi debusolate” restituie condiția umană însăși într-o societate controlată de „sisteme” – „ne naștem și murim sclavi”, spune un personaj -, cinică, unde doar banul contează „chiar dacă el funcționează de multe ori precum funia din jurul gâtului unui sinucigaș”. În rutina subordonării față de sistem, viața individului, constată doctorul, „se termină în numai o pagină”, iar (im)probabilul moment de glorie se regăsește în grotesca vânătoare de pe domeniul baronului local Gligore, repetând altă celebră vânătoare, de mistreți, anuală, de la Balc...

„În vârful acului” e o carte veselă și tristă, asemeni existenței în cenușii urât mirositor, dar cu scilpici, al cotidianului, iar Mihai Batog-Bujeniță e un cronicar credibil al lumii în care trăim.

Goe la școală

Goe deschise ușa clasei, se îndreptă spre banca lui, mereu aceeași,

banca a 4-a, rândul de la geam. În clasă, nimeni..., nimeni, nimeni !

Astfel că, el simțea, la modul tragic, cum se face că împărțirea la zero este operație imposibilă, pentru că în acest caz, exceptat de la oricare logică, el nu putea, să împartă impunătoarele șuturi celor 29 de colegi, acum inexistenți.

Iar șuturile lui erau bine plasate, cu efect studiat îndelung, permanent inspirate din galeria marilor golani, numiți, pe alocuri..., fotbaliști.

Cei mai mulți dintre colegii lui veneau, de obicei, după 8:30, călcând greoi, căscând a somn, bosumflați și necomunicativi. El, domnul Goe, privea pe fiecare cu un fel de tandră tristețe, le zâmbea mecanic,

fluturând zâmbetul deasupra capetelor lor ovale, lipea apoi zâmbetul pe varul pereților, unde tristețea devenea eternă, simbolică și imaculată.

După acest eveniment cotidian, simplifica rapid viitorul cel mai apropiat, pregătind, cu stăruitor rafinament, ca pe niște chifteluțe aromate, triplete, seturi și duzini de greșeli gramaticale, pentru a fi gustate de către oricare dintre profesorii lui de zi cu zi.

„Here's a sample task”, gândea el, în limba obișnuit barbară a fosilelor

nevertrebrate, din toate podurile școlilor normale, apoi, cobora lent treptele celor două etaje, deschidea portbagajul BMW-ului său, proaspăt vopsit în negru lucios, scotocea și scotea din fundul unei cutii gri un pachet de țigări „Gold” (cu extract total de salcâm), îl mirosea absent, insistent pe alocuri, șoptind clar pietricelelor din asfalt :

„Tutunul dăunează grav sănătății bolnavilor acestei planete”.

Ion Teodor Palade

CUM SE SCRIE PO-E-ZI-E ?

Daniel IONIȚĂ

Cum se scrie poezie? Întrebare este fără rost. Sincer, am folosit-o drept titlu pentru simplul fapt că sună bine, are rimă și ritm. Dar nu cred că există un fel anume, fiecare poet scrie cum... scrie, are un anume modus operandi, sau mai multe, în care-și dezvoltă arta. Deci, ca să corectez eroarea voită din titlu, întrebarea ar fi cum scriu eu poezie?

Trebuie să fac aici o mărturisire sinceră și dezolantă, care probabil că vă va face să renunțați a mai citi restul articolului. Însă simt că vă sunt dator cu onestitate - aceasta împotriva propriului interes. Iată adevărul crunt - NU am habar cum anume scriu eu poezie! Nu am o formulă, fie ea magică sau mecanică. Paragrafele de mai jos redau crâmpie de reflecție, anumite aspecte care mi se par interesante și importante, dar nu pot fi organizate într-o teorie coerentă, sau cel puțin nu de mine - ci sunt doar fațete dispartate ale unui diamant complex.

Apoi aceste gânduri sunt așternute pe calculator post-factum. Nu am o strategie, un plan, sau cel puțin acestea nu au fost, până acum, conștientizate. Este pentru prima dată când mă opresc să reflectez la fenomenul așternerii poemelor pe ecranul și în memoria calculatorului. S-ar putea ca acestea să nu se potrivească altor poeți... Nu știu!

Dar înainte ca să vă dezvolt secretele mele, vreau să-mi promiteți că dacă, urmând unele din elementele descrise mai jos, veți ajunge să deveniți următorul Shakespeare, sau Ezra Pound, sau Eminescu, îmi veți recunoaște meritele!!!

În mod serios, inspirația pentru acest articol mi-a fost dată de o prietenă de peste mări și țări (eu locuind la antipodi, în Australia), poetă incipientă, zic eu foarte talentată, care

mi-a pus întrebarea nemăintâlnită „cum îți vine ție/ să scrii poezie”?

În primul rând mi se pare important ca atunci când scriu să nu pornesc de la un anume scop artistic sau (Doamne-fereste!) didactic. Să nu vreau „să spun ceva cuiva”, să nu am vreo tendință. Să nu pornesc cu vreo meta-(na)rațiune ce mi-ar fi la îndemână - cel puțin aceasta să nu fie conștientizată de la început. Toate acestea ar aduce în prim plan gândirea rațională, logică - dușmanul creației, pentru mine (dar nu în totalitate - a se vedea mai jos).

Poate și mai important, este să nu mă gândesc la audiență, la potențialii

cititori. Să nu-mi pese de ei, ce anume vor gândi, cum vor reacționa, cum vor simți ca răspuns la scrierea mea - deci să-i dau dracului în acele momente. E posibil ca acesta să fie unul din mecanismele mele de apărare pentru coaja de ou a sufletului, nu știu. Oricum nu îmi pot permite auto-psihoanaliza în momentul creației, nici măcar sub forma unui scurt și umil moment de reflecție. Am observat că dacă fac acest lucru, momentul magic se rupe, îngerii dispar ca un fum, poemul moare.

În al doilea rând, pentru mine poetul trebuie să nu aibă eu (ego!), mândrie, și deasemenea să nu permită

nici un „filtru” (cel puțin nu conștient) în momentul creației. Eul și mândria, filtrele de orice natură - aduc cu ele frica, teama de eșec, sau îngustarea posibilităților creative. Ori poezia, dacă e fricoasă și limitată, nu valorează mai nimic.

Fiind editor și traducător al unor antologii poetice, primesc adesea poezii nesolicitate, de la diferiți poeți, unii mai cunoscuți și publicați, alții mai puțin. La mulți dintre ei observ această teamă - fie expresii forțate, fie alegorii trase de păr, fie prea multe cuvinte atunci când legea parcimoniei ar fi fost de dorit. Însă nu pot spune dacă filtrele din care acestea izvorăsc sunt conștientizate sau nu. Probabil că în multe cazuri nu sunt. Ca poet, e folositor să devii conștient de aceste bariere interioare, numite de mine filtre, care înorează lumina clară a poeziei. Să cauți să vezi dacă cumva ai frânghii care te leagă, tare care-ți strivesc corola de minuni.

Mi se pare important ca să las să se scurgă o perioadă de timp (o ora? o zi? o lună?) până să accesez această stare autocritică echilibrată. Asta pentru că am nevoie să mă îndeprătez emoțional de momentul actului de creație și să-mi pot reciti poezia cu alți ochi.

Revenind la momentul creației, pentru mine este crucial ca acesta să curgă dintr-un izvor cât mai apropiat de subconștient. Și asta înseamnă că trebuie să curgă rapid. Cu cât avem mai mult timp de reflecție - cu atât gândirea liniară, logică, tinde să intervină și să ne taie multe din ideile poetice care încearcă să străpungă dinspre subconștient. Viteza asigură ocolirea sau străpungerea rapidă a filtrelor - fie ca aceste filtre se numesc logică, bunul-simț, ordinea, valorile morale, estetice - aspecte ce sunt în

general folositoare în viața de zi cu zi. Însă creația poetică este doar împovărată de acestea, fiindcă ea nu este un fenomen obișnuit, de zi cu zi!

Așa că încep repede, și de obicei cu orice idee ce îmi vine la îndemână. Uneori aceasta poate fi un simplu ritm interior, or o mișcare muzicală (chiar dacă poezia respectiva poate că nu are ritm sau rimă clasice, oricum ea va avea un ritm interior, o muzicalitate fie ea și ocultă). De multe ori fac primul pas fără să am idee unde anume mă va conduce. Dar pășesc cumva, printr-o credință oarbă, iar aceasta îmi deschide adesea tot felul de posibilități. Sigur, uneori pășesc în gol. Nu toate cărările duc la nirvana poetică. Uneori mă împiedic și mă împotmolesc. Dar de aceea avem la computer butonul de select/delete! Important, la acest punct, este să scoți la lumină ceea ce există în interior, chiar dacă deocamdată este imperfect, zgrumțuros, din topor. Vei avea timp pentru retușuri după aceea, la a doua sau la a treia citire. Dar acest retuș care se face cu ajutorul gândirii convergente, logice, poate avea loc doar mai târziu, după ce ai adus pe lume, din pasiune – conception de la passion, idea poetică inițială, creativitatea neajustată, nejustificată și nedirecționată de raționament, divergentă nerațională (nu irațională, este o mare diferență!). Poate să fie ofensivă îngrozitoare, dulce, sau încântătoare, sau toate la un loc. În esență este liberă. Fără filtru, ergo, fără teamă.

În al treilea rând, atunci când scriu poezie mă simt ca un lup singuratic – este o ocupație solitară. Îmi povesteau Cătălin Condurache și Adrian Ivanițchi (participanți la cenaclul Flacăra) că Adrian Paunescu se simțea uneori inspirat să compună poeme de față cu alții, spre exemplu cu muzicienii care de obicei îi puneau aproape instantaneu versurile pe muzică pentru a fi interpretate în cadrul spectacolelor. Dar chiar și „Bossul” nu a scris cele mai importante poezii ale sale în public.

Nu pot crede că „Fetele poeziei” sau „Jurământ de dragoste și geologie” pot fi scrise în fața vreunei audiențe.

Când scriu sunt într-un tunel. Nu există și nu contează nimic altceva decât gânduri, frânturi de simțiri și exprimarea lor febrilă pe ecran prin mediera aproape senzuală a tastelor keyboard-ului – echivalentul mai mult decât adecvat al penei și călimarei eminesciene. Apropos de „Scrisoarea I”, timpul genelor ostentiv, fie noaptea târziu sau dimineața foarte devreme sunt perioade propice – nu sună telefonul, acest blestem al modernității, iar familia nu are de obicei nevoie de mine – ceea ce invită inspirația fără întreruperi.

Și această mă duce la al patrulea punct al diatribei mele, care se referă la acel dumnezeu mântuitor al poezilor și-n același timp cel mai chinuitor demon al lor – inspirația! Probabil că pragmatismul meu natural (da, există și poeți pragmatici!) m-a condus foarte devreme la concluzia că inspirația aceasta la care se ploconesc avid și temenelnic majoritatea scriitorilor, trebuie să fie, de fapt, un simplu ampolaiat al poetului, un sclav chiar. Așa că am dat jos această dumnezeu de pe pedestalul ei și am pus-o la muncă grea. Fără formalități și fără politețuri.

Inspirația are un singur rol, chiar dacă foarte important – și anume să moșească poemul într-o existență. Nimic mai mult, nimic mai puțin, nimic altceva. Să nu o luăm mult mai în serios decât merită. Un exemplu? Soția mea (prea frumoasă pentru voi, nu veți rezista, așa că nu v-o arăt!) a slujit ca inspirație pentru majoritatea poemelor mele de dragoste, fie romantice, fie senzuale... Ei, nu chiar pentru toate, ca să fiu cinstit! Dar nu ca o persoană reală, în carne și oase, ci mai degrabă ca un punct de plecare, obiectificat, femeia ideal, sinteza tuturor femeilor – un concept, o esență de muză, un parfum. În poem se vor regăsi numai fragmente recompuse, cioburi de oglindă ale acestei realități – atât de distilate și reconstituite, încât

doar o vagă amintire a realității se mai simte adiind, și acesta în mod efemer. Pozia bună (nota bene) sintetizează, rafinează și elevează realitatea, oricât de sublimă ar fi aceasta din urmă.

Și asta-i tot. E mult, dar e tot. În final orice, de la imaginea idealizată a suavei iubite la un atac terorist, sau la porci agățați cu un cârlig de picioare, și care urlă înalte de a fi abatorizați, un paragraf dintr-un ziar, amintirea suferinței, cerul sau pământul, Dumnezeu sau Satana – pot fi obiecte de inspirație pentru poeme, fie monumentale, fie derizorii. Toate elementele inspirative sunt egale, sclavi meniți să îndeplinească un singur rol – acela de a smulge din tine poemul. Face acest lucru? Bine. Nu-l face? Renunță fără rușie sau regrete și treci la următorul. Poemul rămâne lucrul vital, catalizatorul nu mai contează după îndeplinirea misiunii lui.

Sună egoist și tranzacțional. Așa și este. Cum am spus, poetul în exercițiul funcțiunii are o misiune însingurată, deci eminamente egoistă. În mod paradoxal, poemul astfel conceput în solitudine, va avea șansa să producă bucurie, emoție, va da sens vieții poate, pentru mulți – precum au făcut-o Rilke, sau Hugo, Esenin, Emily Dickinson, sau Eminescu, psalmiști, Shakespeare, și atâția alții.

În final voi concluziona cu ceea ce am descris la începutul articolului – și anume că atunci când încep să scriu un poem nu plec de la folosirea vreunei formule, sau nu în mod conștient. Sper că paragrafele de mai sus să fie luate ca atare, fiind o simplă reflecție în urma experienței trăite – și nu un plan pentru viitor. Poeții, dacă sunt adevărați, își vor croi, cu timpul fiecare făgașele lor – și aceasta poate dura o vreme, două vremi și jumătate de vreme – dar for da peste propria voce la un moment dat. Deci e posibil ca ceea ce am împărtășit mai sus să nu se potrivească. Dar sper ca măcar să le scurteze unora o parte din orbecăială.

Așteptarea...

Așteptarea
e atunci când ai auzit că-n piept îți arde dorința de tine,
hai, smulge durerea din floarea tăcerii, durerea care-i
umbrește ochii,
te uiți în jur și vezi cum brațele cuprind doar neantul,
un vis, o lume spectrală în care te pierzi în apa vie
a iubirii,
chiar dacă pământul de sub tălpile noastre se mișcă
cașemeni nisipurilor mișcătoare,
în aer dispare dacă nu te simt lângă mine,
un vis inspirat din repetare,
face parte din tine,
înăuntru îl simți, renăscându-te.

Da, iubitele!
Ține-mă, să nu-mi dai drumul!
Dincolo de marginile lumii se revarsă speranțele ei.
Noi suntem viața, noi suntem apa vie
cu tainele luminii
în aventura cunoașterii,
lutul facerii fericit în roua iubirii!

Atingere magică

În aerul plin de neliniști și de vibrații colorate,
în creuzetul gândului, ca un arc peste timp,
persistă o piesă-cheie, tangibilă,
efigia visului trăit,
ai impresia că
toată viața
ai purtat-o
în templul inimii,
visând-o,
bucurie fecundă,
uite,
chiar acum,
i-ai cântat
și-ai început
să dansezi în ploaie,
un dans al iubirii
înainte de căderea cortinei.

În tine totul e haos, totul e sfărâmat.
Cum vei ieși afară de aici?
Ai văzut-o, cândva, cum dispare,
plutind în zori, în râul
din care
nu se va mai întoarce,
printre lacrimile tale
faci un pas înapoi,
muzica se transformă

în picături,
picăturile în ocean,
un ocean este viața,
ploaia s-a oprit,
acum,
doar te gândești la ea
și știi bine că
nu vă veți mai despărți
niciodată...

Chemarea

Un gând alb, ca un porumbel,
se rotește
pe cerul inimii lor.
Un gând alb.
Un gând alb se rotește.

La țărm de mare se opresc
ținuturile prin care
au traversat
încântate cuvinte,
ursite cuvinte,
înflorite cuvinte,
plămădite,
în lumina lunii,
la revărsatul zorilor,
din lut și dintr-un nou pământ,
scăldate în apa de izvor
și-n roua lacrimilor:
La țărm de mare.
La țărm de mare se opresc.

În căutarea lor, în noapte,
șoapte imperceptibile plutesc peste ape,
peste ape întinse
plutesc în splendoare,
printre pleoape, cuvinte albite
de dor și lumină
zboară prin timpuri,
spre noi ținuturi,
spre ținuturi de vis,
peste păduri, câmpii,
zăpezi, focuri,
nori și ape,
departe,
departe,
tot mai departe,
în inima pietrei,
în inima apei,
la marginea lumii,
sub cerul cu stele
se regăsesc în iubire.
În căutarea lor. În noapte.

Irina Lucia MIHALCA

IPOSTAZE ALE FEMINITĂȚII

Note despre volumul de versuri „Legi nescrise”
(Editura Armanis, Sibiu, 2018)

Ohara DONOVETSKY

Volumul de versuri al Andrei Tischer se construiește ca o elaborată definire a unui sine ipostaziat multiplu, dar aflat permanent în raportare la Celălalt. Imaginea care se desfășoară înaintea ochilor cititorului este aceea a unui drum de la Ea la El, aflați, de cele mai multe ori, în puncte opuse, situate la capetele a două infinituri. Iubirea mijlocește întâlnirea dintre aceste două universuri și, în egală măsură, în punctul zero al întâlnirii dintre acestea se alcătuiește sau se găsește poezia - pare să spună autoarea -, aici este zona de liniște, de tăcere, locul aflat în afara timpului, spațiul în care ființa se revitalizează, în care se recompune și se analizează. Aici, la limita dintre cele două lumi, se află o gară, un peron, aici se poate trage aer în piept sau se anulează suferința și se suspendă timpul. Și de bună seamă, aici se făurește poezia. O poezie a viscerelor, a trăirilor intense și minuțios analizate, o poezie construită cu foame, sete, rană, oase, sânge ca expresie a sincerității sau a suferinței înțelese ca necesitate a creației: în inima mea nu mai e loc de sânge sau ei nu știau că mi se terminase tot

sângele. Poeziile din volum sunt confesiuni și încercări de definire a eului prin raportare la timp sau la cuvânt, dar permanent prin raportare la iubire, fie ea suferință sau extaz: sunt rana din tâmplă sau sunt memorie întoarsă acasă pe scut. Nimic nu există fără iubire, e rătăcit drumul (Labirint), în afara iubirii nu e nimic, e glaciațiune, e apocalipsă, ceea ce conduce la imposibilitatea de a crea: nu mai scriu poezie de la plecarea ta (Istoria unei catastrofe). Iubirea este descrisă în diverse chipuri: ca teatru de război, pe de o parte, dar și ca joc, candid sau hazardat, cu flori, fete sau băieți, melodii sau cântăreți, / cu alba neagra și cu v-ați ascuns (Domenica) sau, dimpotrivă,

periculos, de noroc, ca o ruletă rusească, pe de altă parte; ca frenezia a simțurilor, dincolo de toate legile și emoțiile, dar și ca stare de seninătate, de repaus, ca o zi de duminică.

Iubita, femeia, îndrăgostita, poeta, magul, dar și Lorelei sau (un alt fel de) Anna Karenina sunt doar câteva dintre multele ipostaze ale feminității pe care le sugerează volumul, în toate însă ceea ce contează pare să fie necesitatea de a construi pe sine prin cuvânt, prin poezie: mă iartă, iartă, în ele stau

silabă cu silabă. Frenezia, pasiunea și descătușarea sunt stările care o validează: am uitat să-ți spun ceva, cred că era important / eu sunt țigancă / eu nu iubesc – eu ard (Revenire), chiar dacă, uneori, rămâne într-o târzie matematică, numai singurătatea: niciodată șapte, mai rar doi, unu de cele mai multe ori.

Celălalt, văzut și el în multe ipostaze, este, până la urmă, rațiunea de a iubi. Cea mai interesantă definiție a lui este, totuși, aceea în care este asociat poeziei, și prin aceasta, liniștii sau spațiului protector: Înăuntrul inimii mele stai tu și citești poezii, apărât ca-ntr-o cetate (Liniște) sau ești o poezie închisă în trupul meu (Tu). Celălalt contează, în ultimă instanță, pentru că a făcut posibilă iubirea și, odată cu ea, creația. În consecință, preexistența Celuilalt e o condiție sine qua non a creației. (E posibilă, evident, și o altă cheie de lectură, în care Celălalt să fie validat doar în interiorul creației).

Între ea și el, oricare ar fi ipostazele lor, se desfășoară un dialog ca între prezență și absență. Astfel, fie începe un joc sau un dans (vals sau tango), fie se scrie o altfel de matematică (târzie), fie se împlinește un ritual cu descântece și incantații, toate sunt doar modalități prin care se caută o stare de armonie, de contopire sau de similitudine, un răgaz (de cafea), liniște sau tăcere.

Prezentul volum al Andrei Podia Tischer arată cum tema mare a iubirii trece astfel prin diverse registre, tonuri, ritmuri și stări, pentru că modul în care autoarea le surprinde este unul minuțios, dar și

riguros, de parcă ar fi înzestrată cu o lupă enormă cu care lucrează o bijuterie în filigran, pentru a-și înscrie (și) poeziile de față. Prin vene pare să aibă cerneală în loc de sânge, pentru că propriul sânge i-a folosit pentru a le scrie. Ce rezultă este o poezie a unei (hiper)lucidități coplesitoare, izvorâte din sinceritate, dar și din necesitatea de a se înțelege, de a se situa corect în raport cu lumea din jur, pe care o construiește în și prin celălalt, dar fără romanțiozitate și fără romantism. Prin aceasta, poeziile sunt cu atât mai seducătoare cu cât ele sunt imagini ale sufletului dezgolit, necosmetizat.

De aceea, poate nu este întâmplător faptul că în poeziile Andrei Tischer există o muzică

înăuntrul poeziei, rezultată nu numai din ritmul intrinsec (sau din denotații), ci și din prezența, poate în răspăr, a anumitor versuri din cântece contemporane, folosite poate tocmai pentru a compensa tonul uneori prea serios, alteori prea amar, cu care își deconspiră sau își arată sufletul. Aceeași motivație ar putea să existe și pentru folosirea, aș zice tot în răspăr, cu ironie sau cu autoironie, a unor cunoscute versuri sau imagini - uneori chiar colate sau îmbinate între ele - (Minulescu, Blaga, Arghezi sau Barbu, Șt. A. Doinaș, Nichita Stănescu etc.), pe care autoarea pare să le valorifice cu un umor prin care tinde să ne/se vindece de orgolii, dar și să-și camufleze, poate, suferința sau

dezamăgirea. În volumul de față, drumul dintre ea și el, legați inexorabil, dezvoltă, deopotrivă, un alt drum, între cititor și autoare. Și acest drum trece, inevitabil, prin aceeași gară sau prin stația tramvaiului 19, în care autoarea trebuie să se oprească să își tragă sufletul și să se regăsească pe sine. Aici este locul în care găsește Poezia, așa cum spuneam, pe care apoi o scrie după ce și-a potolit bătaile inimii și după ce a spus: dați-mi, vă rog, o bucată de gheață să-mi pun pe suflet (Incandescență). Versul ajunge până la cititor, este o invocație (incantație) care o readuce în ipostaza de ființă efemeră și fragilă, după ce a fost Lorelei, cea ademenitoare prin cântec.

Pe vremea când umblam pe jos

Rodica BOTAN

Pe vremea când umblam pe jos,
Cărând la plase de-ață tare,
Stăteam la cozi, pentru mâncare:
Dar trăiam și bine și frumos,
Pe vremea când umblam pe jos...
Și serile târziu, la stele,
Visam la alte lumi stinghere...
Cântam mai mult, cântam duios,
Munceam din plin, munceam
voios
Și-aveam și timp de toate cele..
Pe vremea când umblam pe jos!

Pe vremea când tăiam butuci
Să ne-ncălzim, să facem cina,
Și căram apă cu găleata,
Nu cumpăram nimic de gata.
Pe vremea aia, nu de mult,
Știam să mânuiesc și sapa,
Și îl citeam și pe Shakespeare...
Cum de-aveam timp? Acu mă mir,
Dar pe vremea când umblam pe jos

Totul mi se părea frumos...
Și n-aveam timp de tânguț...
Cum fac acu` de când m-am
pricopsit!.

Pe vremea când purtam șoșoni,
Și reparam la pantofi talpa,
Lumea știa stânga de dreapta...
Cârpeam ciorapii la călcâie,
Și n-aveam crize de mândrie...
Nu se-ntâmpla să auzim
Că vre-unul n-are self esteem?!
Bătrânii nu mureau stingheri,
Și pentru câini erau hingheri!
Pe vremea când purtam galoși,
Aveam respect pentru strămoși!

Și ce-amintiri mi-au mai rămas,
Din vremea când stăteam la bus...
Pe vremea când mergeam pe jos,
Toamna aveam cartofi de scos,
Și ne ducea pe toți cu școala,
Și nu-l lua pe unu boala!
Și când ziceai ca mergi afară,
Nu era vorba de-un banchet,
Cu frigărui, turte, șerbet...
Era-n ogradă, un loc "măreț",
Între cotețe, un alt coteț...
Nu parfumat și deodorat,
Sau primenit și asortat...

Aveam caracterul mai frumos
Pe vremea când mergeam pe jos...
Și nu eram așa de disperati,
Că nu suntem bine îmbrăcați...
Cu anii, chiar mai mult de doi...
Ziceam că hainele sunt noi.
Copii ne salutau frumos,
Pe vremea când umblam pe jos,
Și nu părea de loc pe dos,
Ca băieții să dea șapca jos;
Sau să se scoale în picioare,
Și să dea locul! Era o onoare!

Acu, însă ne-am pricopsit,
Cum nici nu-i bine de vorbit!
Și ce concept total pe dos,
E ăla să umblăm pe jos?!
Intepeniți și ruginiți,
Incovoiați și pricăjiți,
Slujim la domni fără suflare;
Și construim mereu hambare...

Azi mi-a ramas un gând frumos...
Pe vremea când mergeam pe jos,
Eram la timp la adunare!

TEODOR DUME SAU SINGURĂTATEA CA O RELIGIE SALVATOARE

Daniel CORBU

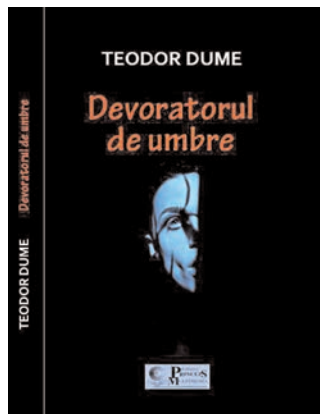

Unul dintre poeții adevărați și profunzi din peisajul liric românesc de azi este Teodor Dume. Născut în 1956, trăitor la Oradea, cu un debut editorial în 1985 (Adevărul din cuvinte, prefată de Gheorghe Grigurcu), cu excelente volume de poeme (Strigăt din copilărie - 1994, Azil într-o cicatrice - 2015, Vitralii pe un interior scorojit - 2016, Colecționarul de răni - 2017), Teodor Dume a fost ocolit cu metodă de făcătorii de topuri și liste de poeți din România. Ca un stigmat pecetea de scriitor local, regional, pe care la începuturi au purtat-o și Bacovia și Kavafis sau Faulkner!

Cartea pe care-o avem în față, pregătită pentru tipar, cu titlul *Devoratorul de umbre*, impune lectorului un poet metafizic, profund, coborât în sine, pentru a reveni cu prețioase mărgăritare lirice de dăruit semenilor. Altceva le-ar numi coborâri în abis. N-ar greși! Pentru că prin tot ceea ce face, Teodor Dume încearcă să țină Moartea la câțiva pași mai încolo. Și, ca orice poet blestemat, face asta ajutat de stările poetice, de cuvânt, de semnele unei iluzii universale, între care se simte confortabil, ca peștele în apă proaspătă. Spune poetul: „Sub singurătățile mele

noaptele sunt reci.!. Și „În mine nu mai locuiește nimeni/ totuși/ din trup mi-au înmugurit umbre!” Pentru el liniștea e „o umbră ațipită pe trup”, singurătatea e „amanta perfectă”. Alături „liniștea cotrobăie prin clopot”, iar „moartea își numără morții și tace”. Spun, fără a greși, că prezentei cărți nimic nu i se potrivește mai bine ca motto zisa lui Friedrich Nietzsche „Eu sunt singurătatea devenită om”.

Pentru mine, cel care pledez pentru menținerea poeziei române în metafizic și nu în joculețe lirice exterioare, descoperirea lui Teodor

Dume e o bucurie, iar lectura acestei cărți, o sărbătoare. Pentru că, poet al profunzimilor, al spectacolului ființial, poetul în discuție este constructorul unui univers liric magnetic, original. Simțindu-se un umil trecător „printre lucruri, lumini și umbre”, poetul încheie cu lumea un pact, mai precis Un fel de armistițiu: „uneori oamenii nu mai fac nimic/ trăiesc din priviri reciclate/ ridică din umeri/ a neputință și/ se vor eroi/ timp în care unii/ scormonesc prin răni/ după o altă iubire/ eu azi o să fac/ ceea ce nu am/ putut/ o să ies din

rană și după/ ce am să o cos la loc/ voi încheia un armistițiu/ cu mine însumi// și asta pentru a nu-mi trăda inima.”

Emil Cioran spunea că nu poți fi artist adevărat dacă nu ai credința că prin ceea ce faci fondezi o religie. Prin însăși structura sa, pe care-o transmite întocmai poemului, adică structurii lirice, prin perseverența unei teme, Teodor Dume exersează religia Singurătății. Dumnezeu e singur, omul se află într-o singurătate iremediabilă (un fel de temniță recluzionară), o singurătate salvată sau agresată de conjuncturi. Pentru poet Singurătatea este amanta perfectă: „vine tăcută ca umbra peste ape/ seară de seară/ ne așezăm la taifas/ la urma urmei/ aprindem lumânări/ facem dragoste dar/ niciodată nu ne privim/ e amanta perfectă/ fără pretenții/ clipește des și are părul răvășit/ e doar o singură problemă de spațiu// s-a mutat în mine și fumează...” Mai spune: „Înăuntrul meu se sparge tăcerea/ și e tot mai greu de pătruns [...] unde ești, Doamne?”. Legătura cu Dumnezeu e totală, evidentă și când e senin și când poetului moartea-i valsează între ziduri. Altădată „Dumnezeu privea fix/ scorbura cerului/ picătura de ploaie sfârșea/ în respirația zilei/ și spațiul dintre mine și gând/ se făcea tot mai strâmt/ aerul uscat și nisipos/ adâncea ridurile// cineva cotrobăia prin mine/ ca printr-un bagaj cu resturi// probabil moartea își căuta batista/ căzută într-un colț al neputinței...” (Un fel de secetă)

Poetului nu cred să-i fie străină ideea lui Leonardo da Vinci după
→ Continuare în pag. 33

NOTE DE LECTURĂ

Scurt studiu impresionist despre detaliul tragic

Liviu COMȘIA

După ce-am urmărit o vreme cărțile lui Gheorghe Andrei Neagu pe care, pe îndelete, le-a scos din sertare unde au așteptat ziua cea bună, a continuat să mă intrige un amănunt care nu se lăsa luminat. Se petrecea ceva anume (mai cu seamă în proza scurtă), care îmi scăpa de fiecare dată de sub supravegherea epică. Știam că există, că poate fi foarte important în declanșarea conflictului dramatic. Și mai era ceva: în mijlocul unei scene „realiste” se dezvoltă alta fantastică (să zicem așa, deși termenul e puțin îndestulător), care crește preluând tot interesul epic, întreaga semnificație a acestuia, destinul personajelor, evoluția lor în scenariul imaginat de scriitor. Se petrece acum un moment spectaculos care susține tot eșafodajul epic.

Ei bine, revelația s-a produs odată cu lectura unui volum de proză scurtă numit după una dintre povestiri, „Moartea șobolanului” (Ed. Zedax, Focșani, 2010). Este vorba despre o viziune impresionantă asupra detaliului care determină calea viitoare pe care se dezvoltă epicul. Deci, detaliul ales întotdeauna cu mare atenție, pentru că el devine esențial pentru ceea ce urmează. Din acest punct, personajul

este obligat să-și continue existența sub imperiul detaliului care trece dintr-o parte a scenariului epic în cealaltă parte, unde ficțiunea se desfășoară pe câmpuri deschise, de largă întindere.

Scriitorul Gheorghe Andrei Neagu își construiește personajele în funcție de acest detaliu pe care-l strecoară cu abilitate în povestire. Ba mai mult, o face cu acea ușurință nevinovată de parcă n-ar exista nimic mai firesc. Fie că este declarativ ca acel „te iubesc” din „Anodină”, fie intrigând prin preluarea unui moment din viața găzelor, fie simbolic ca în „Moartea șobolanului”, fie pregnant impresionist ca în „Ucigașul de vise”.

Fiecare povestire are un asemenea punct de pornire din care acțiunea se răsfrî în alte direcții decât cele pe care ni le-am închipui sau le-am aștepta sau, poate, le-am prefera. Amestecul acesta ciudat, savant întocmit între realism și impresionism creează un farmec aparte, dar și intrigă, sau revoltă sau nedumerește sau... În primul rând pentru că acest detaliu conține în sine tragicul în stare latentă; el este cel care determină tragedia existențială. Totul în jur este liniștit, scriitorul ne convinge că avem de-a face cu cea mai obișnuită

situație, ba mai mult, cu una dintre cele mai banale întâmplări din viața omenească. Apoi, pe nesimțite, deschide porțile tragicului aflat în detaliul strecurat în apropierea personajelor.

Maria din „Moartea șobolanului” pleacă la tratament într-o stațiune, așa cum făcea în fiecare an. Totul pare a se petrece după tipicul acestor călătorii plictisitoare când unui tânăr i se face rău. Este detaliul care rescrie epicul și care se dezvoltă în termenii fantasticului cu accente impresioniste în care cronologia faptelor, a vârstelor este definitiv deturnată, Brusc epicul revine prin intrarea în scenă a soțului, profesor, apoi din nou intră fantasticul în care Maria, tânără, este ucisă de tren și din nou epicul revine în realitate prin anunțul morții Mariei de către poliție. Or, aceste oscilații pot fi asemuite cu tonalitățile unei simfonii.

Acesta este farmecul lecturii unei proze semnate de Gheorghe Andrei Neagu. Indiferent de întinderea sa, verbul trece din realitatea epică în fantasticul epic, revine, se reface, se grupează într-o inepuizabilă risipă de imaginație.

→ Continuare din pag. 32

care artistul creator este o așchie de dumnezeire. Devoratorul de umbre, continuînd atmosfera precedentelor cărți, cu poeme grave, meditative, interrogative, deseori oraculare, poate fi citită ca o amplă monografie a umbrei. Oare scrisul nu e tot o umbră? A sufletului, a ființei, a nesfârșitelor căutări, a eșecurilor sau a princiarelor iluzii? Obsesiile cărții: urma, umbra, singurătatea, timpul, ecoul. Și dacă timpul este devoratorul de umbre,

protagonistul liric e convins că „ecoul tuturor lucrurilor se află în cuvinte.” Iar singurătatea, care „nici lui Dumnezeu nu-i place”, peste tot: „Ceva mai încolo/ o singurătate amorțită pâlpaie/ ca un bec în plină zi// poate mâine voi fi altul”.

Mulți zice-vor despre Teodor Dume că n-ar fi un poet cool, că nu-i postmodernist, că nu-i poetul exuberanțelor și-al cotidianului, că nu emite adevăruri retorizând (ca un fel de măgar liric, așa cum ar spune Platon), că-i manierist, că nu iubește poezia roz, ca atâția exhibiționiști de

azi. Că-i prea abisal și prea dat singurătății. Îl sfătuim să nu-i pese de vreuna din afirmații!

Poet neoexpresionist din familia prestantă a unor Trakl, Blaga sau Vladimir Holan, apostol al unei singurătăți asumate, născut iar nu făcut, Teodor Dume și-a construit cu migală, cu o știință a fiziologiei poemului și o formulă originală un univers liric inconfundabil. El impune în poezia ultimilor decenii o mitologie proprie, fiind unul dintre cei mai profunzi poeți de azi.

PESTE TRUPUL MEU CATARG (POEME)

Lelia MOSSORA

SÂNGE RUGINIT ÎN PÂNTEC

Viță veche de cenușă
De la pat până la ușă
Numai eu mai fac de cart
Pe un mal de gânduri spart.
Viță veche - iedera
Sunt mereu o ceteră
Care cântă și DEscântă
Carnea care e flămândă.
Lună plină, noapte caldă
Inima ne tot iar scaldă
În fum galben de tămâie
Umbrele să NE rămâie
Lângă sufletul hai - hui
Astăzi dat doar... NIMĂNUI.
De-ai fi tu sau... de-ar fi el,
Gândul meu e doar înel
Ce se-nchiude în apus,
Undeva departe dus
Sub o lună ce n-așteaptă
Să ne facă parte dreaptă.

Stele pribegesc pe cer
Și mereu ne cer... ne cer
Sânge ruginit în pântec
Un sărut murind - descântec,
Valurile ce se sparg

Peste trupul meu - catarg.

LÂNGĂ ROSTUL NIMANUI

am să mor de dor,
de dor
peste caldul tău fior
și pe marea astăzi șuie
cu parfumuri de gutuie.

și-am să cad între nămeți
ca un cald amurg... de vreți
și-am să urc spre adevăr
ca un sămbure de măr.

și-am să spăl culoarea rece
de zăpadă ce petrece
zilele când clipa nu-i
lângă rostul nimănui.

și-am să rog o stea polară
să nu mă mai dea afară
dintr-un cerc mereu închis
multora azi interzis.

dacă gândurile vechi
se întorc și ne petrec
spre aceeași toamnă udă,
m-oi preface că sunt crudă

și că nu știu ce-i iubirea
și că NU... nici rățacirea
între DA și între NU,
între mine și-ntre tu...

am să mor de dor,
de dor
peste caldul tău fior
și pe marea astăzi șuie
cu parfumuri de gutuie.

OGLINDĂ

Pentru că ai dispărut
Într-o clipă oarecare
Ai rămas numai aripă
Care tot la fel mă doare.

Pentru că... tu taci mereu
Ești un mac ce moare-ntruna
Legănând în gând minciuna
Între tine și-ntre... eu.

Si... fiindcă îmi mai scrii
Când te plictisește viața,
Nu te-oi șterge dintre vii;
... te va șterge... dimineața

Când oglindă ta cea veche
Îți va arată că visul
Este nu mai este o pereche...
Niciodată paradisul
Spânzurându-se de ața

Care tremură în grindă
Neștiind când va sfârși
Timpul cuiva să frângă
Sau... cuvântul... A FUBI...

CAI ALBAȘTRI

Cai albaștri fără leac
Tot mai scurmă-n umbra dusă,
Într-o zare mult apusă
Și în sămbure de mac
O secundă-n sfeșnic cursă...

Cai albaștri iar aleargă
Peste multe amintiri
Și ne duc în lumea largă
Veșnici dese amăgiri.

Cai albaștri,
Zare-apusă,
O secundă-n gând
Supusă...

FEMEIA ARIPĂ, FIOR SAU... DURERE

Femeie -aripă
Femeie -fior
Femeie -durere
Femeie sau DOR,
Sau faguri de miere...

Femeie-ntuneric
Femeie-catușă
Femeie ce-așteaptă
Mereu tot la ușă

Iubiri ce nu vin...
Cuvinte mințind
Amarul pelin
Plecând sau... venind.

Femeie-ntuneric,
Femeie - un mac,
Mereu te iubesc
Deși numai... tac...

TRISTEȚEA LUI DUMNEZEU

Gheorghe Andrei NEAGU

Trist, Dumnezeu se uita la maldărul de hârtii de la picioarele tronului său, semn că muritorii încă n-aveau încredere în forța cuvântului sau a gândului. Degeaba se străduiseră slujitorii de pe pământ să-i convingă că El le percepea și gândurile nu numai faptele. Se pare că muritorii aveau nevoie de o dovadă scrisă. Unii ceruseră și o ștampilă de la heruvimii ce-l slujeau cu credință. Numai că aceștia o rățăeau mai tot timpul.

Dumnezeu se ridică trist de pe tronul celest și împinse cu toiaagul maldărul de hârtii. Ar fi putut pași peste ele hieratic dar îi era lene. Erau reclamații la adresa Sf. Petru. Se înmulțeau de la o zi la alta. Raiul devenise aproape gol. Sf. Petru devenise atât de exigent, încât umpluse ladul până peste poate. O vânzoleală nefirească se stârni din senin în împărăția întunericului. Câțiva drăcușori se adunaseră deja în jurul celei recunoscute drept Talpa ladului, care cu formele ei voluptoase știa să-i ademenească acolo unde își dorea ea.

- Ce vreți voi, fiii mei, să vă lăsați conduși de toanele acestui Petru, care-și bate joc de împărăția noastră?

- Așa e, așa e!, spuneau încornorații cu fețele triste.

- Voi nu vedeți că nu mai avem loc nici de smoală în cazane? Iar smoala ați început să o refolosiți de atâtea ori încât nu mai are efect. Am ajuns să-i pârpălim aproape pe uscat pe păcătoși!

- Așa e, așa e!, murmurară ei semetindu-și cornițele. Le apărea din ce în ce mai limpede gândul că trebuiau să facă un lucru nemaifăcut, să se revolte. Belzebut se ivi pe neașteptate de undeva, de unde nu se putea ghici.

- Ce-i cu voi aici?, se încruntă ei intimidându-i. Nimeni nu rosti ceva.

- Au venit și ei pe la mine!, zise Talpa ladului, legănându-și nurii în fața stăpânitorului.

Așa făcea ori de câte ori simțea pericolul plutind în aer. Așa reușise să treacă de cele mai grele primejdii. În fața ei nici măcar Scaraoțchi nu rezista.

- Am întrebat ce-i cu voi aici?, își rosti acesta și mai amenințător întrebară.

- Păi, nu ți-am spus că au venit în vizită? îl întrerupse ea simțind primejdia plutind în aer. Drăcușorii își băgară cornițele între umeri, risipindu-se care încotro.

- Tu să-mi spui! insistă Belzebut după ce rămaseră singuri. Știa că de la ceilalți n-avea cum să capete răspuns.

- Erau triști, obosiți și nemulțumiți!

- Iată uite, după ce le-am dat de muncă din belșug, au ajuns să se plângă!

- De fapt se plâneau de calitatea muncii. Înghesuiala din cazane i-a făcut să nu mai aibă loc de smoală, de-au ajuns păcătoșii să fie mai mult copti decât fierți, mai mult prăjiți pentru păcatele lor. Și au dreptate. Tu nu simți ce miros greu de prăjeală s-a lăsat în împărăția noastră? Am informații că mirosul a ajuns să treacă în împărăția cerurilor. Nu știu când Dumnezeu va sesiza duhoarea.

- Și cum vezi tu rezolvându-se soluția?

- Nu știu! Dar pentru a preveni o revoltă trebuie să mergi la Dumnezeu să vezi, să cauți o soluție, îl îndemnă Talpa ladului.

- Și cât o să lipsesc, voi să vă țineți de prostii? Să mă trezesc în fața faptului împlinit? Că știu eu ce-ți poate pielea! Am mirosit eu că-mi vrei locul.

- Mă crezi chiar așa de tâmpită? Ce, nu mă simt bine cu temenele ce le fac încornorații? Bașca avantajele oferite de micuți. Și apoi nu uita, eu sunt Talpa ladului. Și nu pot să fiu și una și alta, că

se

prăbușește șandramaua. Scaraoțchi nu mai zise nimic. O părăsi convins de adevărurile spuse de ea. Se îndreptă spre Împărăția Cerurilor. Trebuia să-l vadă pe Dumnezeu.

- Supusul Înălțimii Tale, Scaraoțchi, bate la poarta împărăției Tale!, trâmbiță comandantul găzii heruvimilor de la intrare.

- Să intre!, rosti sec Dumnezeu, curios de venirea neprogramată a stăpânului ladului.

Coarnele lui Belzebut se arătară cu teamă prin crăpătura ușilor împărătești întredeschise.

- Ce vrei?, tună Dumnezeu din Înaltul Împărăției Sale.

- Preaputernice și mare Stăpânitor al văzduhurilor! Nu mai am cazare, nu mai am lemne, iar smoala o refolosesc, de a ajuns să pută peste poate!

- A ajuns și la mine un iz neplăcut!

- Doamne, mai ia din cei care mi-au fost trimiși spre îndreptare, pentru că i-am schingiuit cum am putut mai bine, ca să-i curăț de păcate!

- Nu pot! Du-i la judecată în fața Sf. Petru. El decide!

- Am mai fost, dar mi i-au dat înapoi. Mi-a spus să nu-l mai deranjez!

- Bine, bine! Mergi la treburile tale!, îi spuse Dumnezeu cu amărăciune în glas.

Jumătate din maldărul de hârtii

erau de la cei care credeau că-și ispășiseră pedeapsa. Cereau plecarea din Iadul care devenise suprapopulat.

- Să vină la mine Sf. Petru! zise El cu gravitate. Căpetenia heruvimilor îl și trimise pe mesager să trâmbeze voința Domnului. Răvășit, cu părul în neorânduială, năclăit de truda judecății, Sf. Petru veni de îndată în fața Stăpânului Cerurilor.

- M-ai chemat Doamne?, îngăimă el cu glasul stins și cu genunchii lipiți de pardoseala încăperii. Dumnezeu nu-i răspunse imediat. Știa că timpul avea să macine și ultimele rămășițe de voință. Trebuia să-l facă să înțeleagă odată pentru totdeauna, că nu e bine ceea ce face.

- Ție îți place ce se întâmplă în Iad?

- Dar ce se întâmplă Doamne?, îl întreabă Sf. Petru cu o seninătate, ce dovedea lipsă de interes.

- A fost la mine Belzebut! Nu mai are cazane. Nu mai are lemne și smoala o refolosește de câteva luni.

- Păi, să-i mai dăm altele!

- De unde? I-am dat lui Sf. Ilie mai toate rezervele pentru ca să-și ia fulgere performante la carul său ceresc.

- O, Doamne, mă cutremur, dar nu pot face altfel!

- Nu poți, sau nu vrei?, tună Domnul, vădit supărat. Sfântul Petru nu-i răspunse. Ar fi vrut să fie nevăzut, dar cum puteai să fii invizibil în fața Domnului? Așa că lăsă și el o vreme să treacă timpul, să netezească furia Domnului, ca să-l lase să se ducă la treburile sale. Degeaba! Vocea lui Dumnezeu tună imperturbabil.

- Dai cheile lui Iisus și te duci să faci dreptate pe pământ! Dar să știi, că judecata ta nu va fi definitivă, Iisus va avea ultimul cuvânt.

Un vuiet puternic coborî din înalturi. Nori negri acoperiră fața soarelui. Tunete și fulgere nemaivăzute înspăimântară suflarea pământului. Părea că o urgie nemaîntâlnită era să se prăvale peste toate viețuitoarele lumii. Iar când carul Sf. Ilie se opri în Piața Sfatului Dreptății, coborî Sf. Petru. Sf. Ilie se ridică la cer, strângându-și

fulgerele ucigătoare, lăsând lumina soarelui să ajungă iar pe pământ.

Regi și împărați se închină în fața lui, recunoscându-l. Așa ceva nu se mai întâmplase.

- Am venit să judec aici pe pământ, în fața voastră! Am să îndrept legile strâmbe și am să vă judec pe fiecare după gândul sau fapta sa!

- Și după gând?, mormăi unul dintre capii bisericii creștine.

- Și după! Nu scrie așa în cărțile sfinte?, bubui Sf. Petru. Capetele mărimilor se aplecară fără să crâcnească. Un tron uriaș, pe potrivă importanței Marelui Judecător, fu instalat în cel mai important loc din lumea creștină. Prin fața Sf. Petru începură a se perinda mii și mii de ființe gata să se ridice la cer și să fie repartizate în Rai sau Iad. Și cum Iisus nu avea darul de a citi gândurile Sf. Petru, acesta hotărî să dea fiecărui suflet câte o adeverință din care să rezulte locul potrivit după greșala comisă. Spre surprinderea lui Iisus, majoritatea adeverințelor erau pentru Rai. Și cum avea mâinile încă rănite, cu sângele șiroind de pe urma piroanelor ce-i străpunseră încheieturile, Iisus își chemă măicuța să-l ajute. Ea îi citea repartiția sufletului ce i se înfățișa la picioarele învelite cu o pătură. Din când în când, când nu era nimeni să-i vadă, Maica Domnului îi ridica pătura și-i ștergea sângele ce-i curgea din picioare. Mai greu era când Iisus trebuia să meargă la toaletă. Era singurul ce trebuia să facă asta până și acolo, la dreapta Domnului. Curând, numărul celor iertați de păcate de către Iisus cel bun și milostiv, umplu din nou țăriile raiului, iar când și Sf. Petru îi repartiza suflete noi tot către Rai, Dumnezeu s-a trezit iar cu o solicitare de audiență de la Scaraoțchi.

- Ce mai vrei?, tună Domnul.

- Doamne, nu mai vreau nimic! O mulțime de cazane sunt goale și tu Doamne, trebuie să știi astea. Nu mai am fochiști iar calupurile de smoală s-au întărit până și între cazanele de sub care s-a stins focul! De aceea rogu-Te Doamne să-mi dai niște fochiști prin transfer din Rai!

- Asta-i bună! Când era Sf. Petru, te plângeai că băgai prea mulți într-un cazan, iar acum cu Iisus ai cazanele goale.

- Păi dacă și Sf. Petru îi trimite de frică! Ta tot în Rai, iar Iisus i-a repartizat pe toți cei ispășiți de la mine tot în Rai, de unde Doamne să mai am parte de cele trebuincioase împărăției mele?, se plânse Scaraoțchi cu glas prefăcut. Dumnezeu își sprijini capul pe brațul stâng. Barba albă îi atârna până de dincolo de genunchi. Bătu din sceptru cu furie.

- Du-te în împărăția ta și fă-ți treaba!

Belzebut dispăru înspăimântat. Niciodată Dumnezeu nu s-a înfuriat în fața unui slujbaş, cu atât mai mult în fața lui.

- Cheamă-l la mine pe Sf. Ioan Gură de Aur!, zise El heruvimilor, ce-i vegheau în permanență existența. Știa că Sf. Ioan era de departe un înțelept și un mare iubitor de adevăr. Trebuia să ia o măsură extremă. Să-l dea afară pe Sf. Petru din orice dregătorie.

- M-ai chemat Doamne?

- Da Ioane! Te știu înțelept și cu un grai blând și dulce. De aceea îți spunem Gură de Aur! De aceea cred că porunca mea va fi mai lesne înțeleasă de Sf. Petru, care n-a înțeles să se îndrepte. A intrat frica în oasele lui și mă îngrijorează. Și dacă la poarta Raiului îmi izgonise toate sufletele în Iad, acum am ajuns să dau prin transfer Iadului suflete din Rai, pe post de fochiști. Pe fiul meu nu-l pot pedepsi, el a luat pe umerii săi, păcatele întregii lumi și sângerează și astăzi. De aceea, îți poruncesc, să-l faci pe Sf. Petru să înțeleagă că nu mai am nevoie de serviciile sale! Ia-l pe Sf. Ilie și du-te pe pământ și spune-i asta.

- Și o să rămână șomer? N-ar fi primul sfânt șomer!, rosti cu blândețe Sf. Ioan.

- Ghinion! Și sfinții trebuie să dea socoteală pentru păcatele lor! Altfel cum s-ar mai fi îndreptat vreodată?, tună Domnul. Sf. Ioan se retrase de-a îndărătelea, având capul plecat. Era riscant să mai continue dialogul cu Dumnezeu.

Continuare în numărul viitor

PROZOPOEZIE

Aurelia CORBEANU

COPACUL (I)

Cenușie, zgrunțuroasă și aspră
e coaja copacului meu.
Sub coajă, miezul de catifea.
Prin foc, și coaja și miezul cenușă se fac.
Dar inima copacului e tare.
Focul o transforma în jar,
și jaru-n cenușă mocnește,
iar vântu-n flacără-o aprinde
Iar și iar.

COPACUL (II)

Copacul trăiește în câmp, bătut și răsucit de
vânturi. Și vânturile toate, adesea-l încovoie.

- Vino! Îi strigă pădurea vecină. Împreună cu noi o
să-ți fie ușor.

Și așa de la o vreme, ea-l tot ademenea cu cântec de
păsări și tainice tăceri. Și-n urmă, copacul de vânturi
bătut, încet spre pădure se-ndreaptă.

Acolo, privește în juru-i cu teamă căci foșnete
stranii urechea-i înfloare.

- Așa-i, îi explică un plop din vecini, frunzele sunt
toate de plastic. Cele adevărate au fost devorate de
Omizile-Bani și-n locul lor, pădurea, în strai verde
mort, a fost îmbrăcată.

- Dar nu-i nicio mierlă, nici veverițe nu-s?

- Cum altfel? Avem pentru cântat CD-uri și metode
moderne. Iar când ciripit vrei s-asculți, apeși pe o tastă
și ai ciripit!

- Dar frunzele nu respira, n-au grație, n-au viață,
iar foșnetul aspru și seva ți-o îngheață!

- Vezi, copacule, de asta ai și fost chemat: Cu viața
ta, viață să dai și frunze de frunză pădurii să-i crească!

Vântul din Vest

Stăteau copacii pădurii înghesuiți unul într-altul,
sprijinindu-se unul pe altul, acoperiți de stratul gros
de zăpada care cădea asupra lor, cu regularitate, în
fiecare iarnă. Suportau gerurile și vânturile iar
primăvara iveau în lumină muguri noi sănătoși și
teferi, într-o explozie de viață verde și speranță.

Și într-un an, cam pe la începutul lui ianuarie, a
venit un vânt din vest neașteptat de cald. Zăpada s-a
topit repede, izvoarele au început să curgă, ghiociei au
înflorit, grăbiți și naivi. Grăbiți și naivi au țâșnit
mugurii copacilor spre viață!

A venit mai apoi și o ploaie călduță, aducând
speranțe și visuri!!

Dar într-o noapte, tot din
vest, a sosit un vânt rece, vânt
cu ger năpraznic!

Și a căzut asupra
copacilor veștmânt de
gheață! Și fiecare copac,
murea încet în sicriul lui
rece de cristal, plângând cu
lacrimi de muguri, clipa
când a crezut în amăgitoarea
căldură ce venea din vest...

Destin

Privesc peisajul din jurul meu.

Plaiuri ondulate care se pierd în depărtare. În
dreapta, livada fostei Gospodării colective, mărturie a
unui timp al jefuirii omului de către legi. Meri ionatani
înșirați pe șpalier.

Sute de meri cu ramurile retezate, ca niște cioturi
și răstignite pe sârmele întinse între stâlpii de beton.

Sute de meri mutilați, crucificați, țințiți.

Tăcut, împietrit și indiferent la căldura soarelui de
primăvară, poporul acesta este sortit să moară așa cum
a fost modelat an de an, pe șpalierul de sârmă și beton.

Cerul

Acest imens ceaun, așezat cu fundul în sus, nituit
cu stele și rezemat pe osia lumii ca pe o toartă, să fie
cerul?

Ecranul imens pe care regizori faimoși proiectează,
decupate din pânze mișcătoare de nori, forme
fantastice, bizare, pe care numai copiii le pot vedea, să
fie tot cer?

Podul casei noastre pământești, podul plin de taină
și mister, în care zac adunate în tronuri vechi de stele,
atâtea vise, atâtea doruri, n-o fi tot cerul?

Glasvandul uriaș, așezat între noi și Dumnezeu, să
fie fereastra prin care El, Creatorul, continua și azi să
privească uimit la cea mai desăvârșită și totuși
controversată operă a sa, Omul?

Ce este cerul în definitiv?

Ce este acel „ceva” spre care ne urlăm disperarea,
sau spre care ne șoptim iubirea?

Ce o fi cerul de după „Marea trecere”?

Să fie acel Rai atât de mult visat spre care sufletele
rătăcesc neștiute, despovărate de greutatea veștmântului
de lut, în căutarea celui ce va fi fost la început, înainte
de istoria cu mărunțelul dulce-amar al ispitirii?

Dar pentru mine?

Nu știu. Știu doar ce-aș vrea să fie:

Aș vrea să fie o punte de lumină pe care să ne mai
putem întoarce din când în când, să ne întâlnim,
măcar în vis, cu cei rămași acasă.

SCHIMBAREA E SINGURA CONSTANTĂ

Elena BUICĂ

Pentru că suntem cu toții martori ai unui salt gigantic al tehnologiei care a revoluționat toate domeniile activităților umane, ne punem mereu întrebări, multe rămase fără răspuns: Încotro va merge omenirea? Pentru că domeniul artei aparține unui har cu care artistul este înzestrat de o forță mai puțin cunoscută nouă, pământenilor, cum trebuie înțeleasă implicarea tehnologiei în existența artelor? Este tehnologia o stavilă a "vieții" cărților, așa cum se aud unele voci?

Părerea mea se alătură celor care cred că în domeniul artelor, inclusiv cel al literaturii și îmi pare că răspunsul se lămurește ca argintul strecurat.

Evoluția galopantă, nemaîntâlnită până acum, sigur că impune schimbări semnificative și în literatură, dar nu o împinge pe calea dispariției. E adevărat, literatura ține de cuvântul scris, dar ea are acum aspecte noi, o sferă mult mai largă prilejuită de mijloacele tehnice.

Cartea, care îți aduce lumea largă sub priviri, astăzi își dă mâna cu internetul care pulverizează distanțele cele mai mari și împreună

vor rămâne o constantă a omenirii prin această îmbinare reciprocă. Deja am și uitat cât timp ne pierdeam pe la biblioteci când aveam de întocmit câte o lucrare, iar scriitorii mai vârstnici, care până mai ieri nu lăsau pixul din mână, astăzi mai toți folosesc tastele computerului. Cu cât mijloacele tehnice de comunicare: televiziunea, cinematografia, discul, radioul, se vor perfecționa, cu atât mai mult vor crește șansele circulației literaturii. Mijloacele tehnice vin și în ajutorul celor care nu pot citi oferindu-le șansa să "lectureze" cu ajutorul auzului.

Oricâte schimbări ar interveni în domeniul tehnic, arta cuvântului, literatura, creația, nu pot să dispară, pentru că arta face parte din datele fundamentale ale omului, din ADN-ul nostru, formează o constantă a umanității. Ea aparține spiritualității omenescului din noi, fără de care am fi anulați ca ființe superioare. Creația literară e o tangentă la noțiunea de noblețe, asemenea celorlalte arte surori. Bucuria revelației pe care ne-o dă literatură nu poate fi suprimată de rațiune, de lupta pentru realizări materiale, de urcușul treptelor sociale, de lipsa de timp și nici de tehnologie. Nu pot pieri scrierile cu scânteieri de viață rețrăite într-o atmosferă irizată liric, o transfigurare epico-lirică a realității. Literatura își are izvorul departe de tehnologie, în alte lumi de nepătruns. Eul își află zările launtrice prin cuvântul cu care scriitorul mângâie zările și nemărginirile sinelui de neatins omului comun. Oamenii cu harul scrisului se vor naște întotdeauna. Ei

sunt semenii la care ne raportăm demnitatea și prin care privim viața cu alte înțelesuri. Ei pot fi uneori precursori ai unor descoperiri, precum Jules Verne. Harul îl împinge pe scriitor să intre în templul scrierilor cu pași ușori, să pășească prin lumea noului, a invențiilor creative atent, cu o scufundare în adâncurile tăcerii atunci când concentrarea plămădește viață din magma cuvântului, când filtrează, sau rotunjește o creație. Tăcerea aceasta este un spațiu ascuns undeva unde lumina se difuzează cu suplețe înainte de a îmbrăca ideile în haina rostirii cu care creează crâmpene de viață. "Literatura formează zăcămintele de viață", spunea pe drept cuvânt marele om al culturii noastre, N. Iorga. În acest univers interior, tehnologia nu poate pătrunde, dar trebuie să recunoaștem că a devenit indispensabilă și în această lume. Noutățile nu apar dacă nu sunt impuse de viață. Cu mulți ani în urmă, susținea Percy Bysshe Shelley (1792-1822) în celebra sa poezie cu același titlu, E veșnică pe lume doar schimbarea... deci, nu ne putem împotrivi ei, căci puterea mediului tehnologic a devenit indispensabilă și în lumea literaturii.

O.A.R. - TÂRGOVIȘTE

Lansare de carte și dialog între Filialele Ordinului Arhitecților

A consemnat Ion Iancu Vale

Oricum l-am denumi: cultural, artistic, social (dar sigur, nu politic), evenimentul derulat joi 2 august 2018 în cochetul sediu al Filialei Ordinului Arhitecților din România -Muntenia Vest, Târgoviște, se poate spune că a fost unul de excepție.

Astfel au fost prezenți aici reprezentanți de marcă ai OAR- Filiala Dobrogea, cu sediul la Constanța, arhitectul Alexandru Bălan, vicepreședinte (anterior, președinte în două mandate) și arhitectul Radu Cornescu, autorul a mai multor cărți dedicate arhitecturii orașului Constanța, dar și al studiului monografic „Arh. Victor Ștephănescu între stilul național și modernism”, a cărei lansare împreună cu expoziția itinerantă, având același titlu, a constituit capul de afiș al acțiunii.

Cartea, în format mare, o excelentă realizare atât sub aspect tehnic, de specialitate, cât și literar, reproduce imagini și inserează informații ample și documentate, despre foarte numeroasele edificii, clădiri de patrimoniu, și a altor categorii de construcții, multe încă funcționale, realizate atât în zona Dobrogei cât și în țară din inspiratele proiecte ale marelui arhitect, Victor Ștephănescu (1876-1950), dintre lucrările de excepție putând aminti Cazinoul din Constanța,

Cercul Militar din București, Catedrala din Alba Iulia, Clubul Cimentul Fieni, Hotelul Mamaia și altele.

Respectivele aspecte au fost, de altfel, relatate și în cuprinsul prezentărilor distinșilor arhitecți sosiți de la Marea cea mare, cât și în cea a decanului de vârstă al Ordinului târgoviștean, arhitectul Corneliu Ionescu, care a semnalat prezența unor construcții, de gen, avându-l ca autor pe arhitectul Victor Ștephănescu existente și pe meleagurile dâmbovițene, în orașul Fieni.

Un alt reper al ineditei întâlniri îl

constituie faptul că ea a fost concepută și ca „un dialog al celor două Filiale ale Ordinului Arhitecților din România (OAR) privind activitatea și colaborarea lor viitoare” după cum s-a exprimat noul președinte al Filialei OAR Muntenia Vest, arhitect Emil Stănescu, important om de litere și de cultură târgoviștean, deziderat pe care acesta l-a materializat în sloganul „Să înflorească toate filiale OAR, și să se releve toate patrimoniile”.

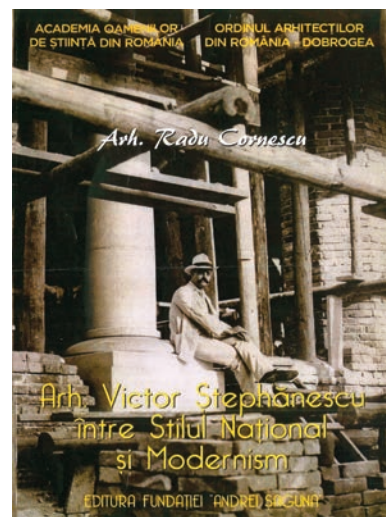
Noul președinte a mai specificat, că la nivel local și-ar dori aplicarea unui program de arhitectură și urbanism intitulat „Târgoviștea, stradă cu stradă, oraș european” ce va contribui la schimbarea la față a orașului, printr-un proiect ambițios, dar fezabil, care să pună în circuit marile valori ale

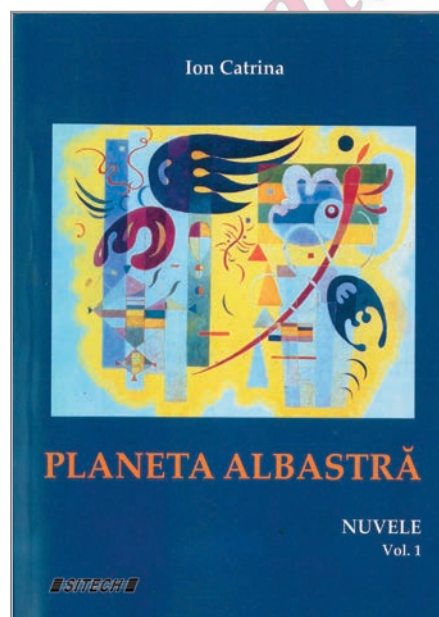
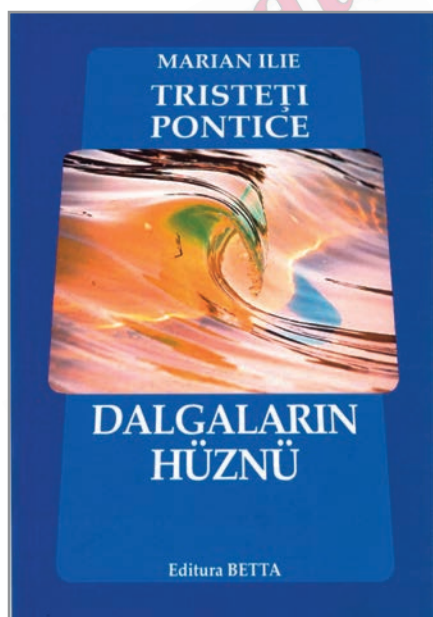
patrimoniului arhitectural-construit, dar și al celui istoric, al spațiilor verzi (grădini publice, parcuri, străzi, curți cu rarități și podoabe horticole, etc.) și al monumentelor și statuilor orașului. Toate acestea, evident, cu implicarea factorilor de răspundere din Primăria orașului și a unităților subordonate acesteia.

De asemenea Emil Stănescu și-a mai exprimat și intenția de a demara acțiuni și activități prin care să creeze în cadrul Filialei târgoviștene, o adevărată citadelă de artă și cultură demnă de renumele, nedeșmințit, și în acest sens, al Cetății de Scaun târgoviștene.

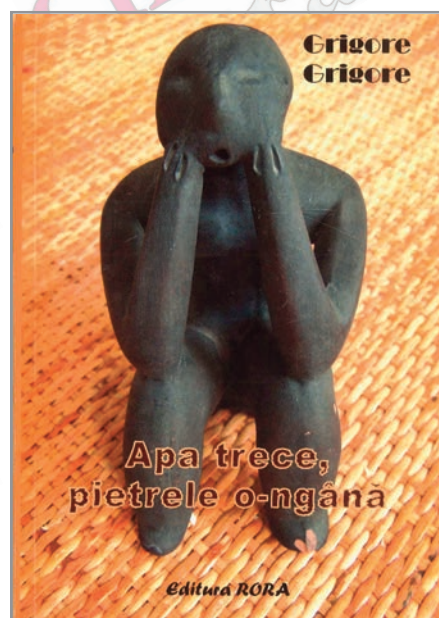
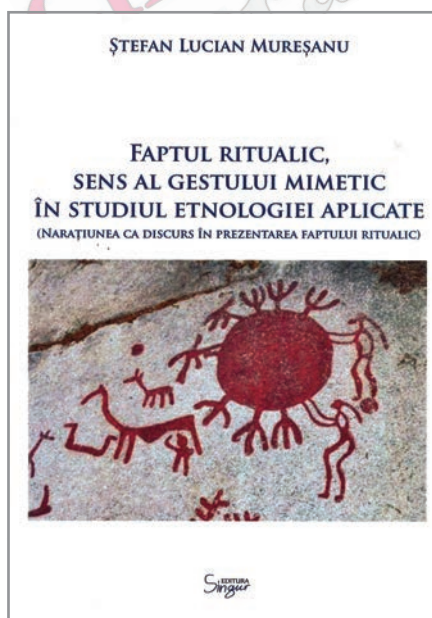
De remarcat că evenimentul s-a bucurat de o prezență selectă și avizată, formată din notabilități locale, arhitecți, scriitori, oameni de cultură, tineri studenți etc.

În mod sigur forța, determinarea, capacitatea, și seriozitatea ce îl reprezintă pe arhitectul și scriitorul Emil Stănescu, susținut de grația divină și de oameni, vor face ca dezideratele exprimate de acesta să prindă contur și miez, și să devină viabile.

Cărți noi în biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„Nu există nicăieri nevinovați!”

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;

web site: <http://climate.literare.ro>